

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 14 SEPTEMBER 1927

No. 611

INHOUD.

DE VERDERE ONTWIKKELING VAN HET INTERNATIONALE RUWSTAALKARTEL door G. S. K. Blaauw	808
Bevolkingsrubbercultuur in Nederlandsch-Indië door S. C. Knappert	810
Cijfers omtrent het volksinkomen in de Vereenigde Staten en in Nederland, benevens eenige aantekeningen omtrent het nationaal vermogen in beide landen I door Th. C. Geudeker	813
AANTEEKENINGEN:	
De Betalingsbalans van Zwitserland	815
Indexcijfers van scheepsvrachten	817
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	817
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Augustus 1927	818
Postchèque en Girodienst	819
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	819—826
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: S. Posthuma.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

13 SEPTEMBER 1927.

De geldvraag voor de maandswisseling bleef nog lang aanhouden en aanvankelijk kromp het aanbod nog verder in. Particulier disconto kon op enkele dagen alleen voor $3\frac{9}{16}$ pCt. plaatsing vinden; voor enkele posten moest zelfs $3\frac{3}{8}$ pCt. worden toegestaan. Ook callgeld bleef op 4 pCt. sterk gezocht. Eerst aan het einde der week begon de vraag iets te verminderen en konden de koersen wat terugloopen en wel in het bijzonder voor callgeld, dat tot $3\frac{1}{2}$ pCt. daalde. De prolongatierente schommelde tusschen $3\frac{3}{4}$ en 4 pCt.

* * *

De weekstaat van de Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels steeg met f 2,1 miljoen. De beleeningen bleken met 2,8 miljoen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde van f 12,3 miljoen tot f 0,7 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De zilvervoorraad daalde met f 300.000,—. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief stegen respectievelijk met f 100.000,— en f 2,8 miljoen.

De biljettencirculatie vertoont een teruggang van f 11,7 miljoen. De rekening-courantsaldi blijken met f 1,7 miljoen te zijn gestegen. Het beschikbaar metaalsaldo klom van f 244,6 miljoen tot f 246,3 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 49.

* * *

Op de wisselmarkt was deze week de rust weder teruggekeerd. De zaken krompen weder sterk in en in de meeste koersen kwam weinig of in het geheel geen verandering. Alleen Oslo maakte een uitzondering. Aanvankelijk bleef de koers eenige dagen omstreeks 6545 schommelen. Daarna werd de rijzing weder voortgezet en Donderdag werd voor 6595 afgedaan. Hierop ontstond weder een kleine reactie, maar gisteren werd opnieuw 6595 bereikt.

LONDEN, 12 SEPTEMBER 1927.

De gemakkelijkheid van het geld, veroorzaakt door de innen September dividenden, is slechts van korten duur geweest. Reeds begin verleden week was geld minder ruim. Wel behoefde de hulp van de Bank van Engeland niet te worden ingeroepen, doch dit was alleen te danken aan belangrijke aankopen van schatkistwissels uit de markt. Er werd vermoed, dat deze aankopen van hoogerhand werden uitgevoerd, daar de regeering er belang bij heeft, dat geld niet duur wordt, nu zij eerstdaags hare conversieplannen moeten uitvoer leggen voor de dit jaar en het volgende jaar vervallende vroegere leeningen.

Disconto behield de vaste stemming van de laatste weken, welke nog gesteund werd door het afvloeien van verder goud naar Argentinië. De prijs voor prima 3 maands accepten bleef dus $4\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{8}$ pCt. met zaken op $4\frac{5}{16}$.

DE VERDERE ONTWIKKELING VAN HET INTERNATIONALE RUWSTAALKARTEL.

Zooals te verwachten was gaat de ontwikkeling van het Internationale Ruwstaalkartel in de richting van de vorming van syndicaten voor halffabrikaten en walsproducten niet zeer snel. Hoewel de ijzer- en staalindustrieën van Europa groote gemeenschappelijke belangen hebben en er een sterke impuls zal uitgaan van het vooruitzicht, dat samengaan bij regeling van prijzen een einde zal kunnen maken aan den strijd, welke thans tot schade van allen op de markt wordt uitgevochten, dringen de particuliere belangen zich nog te veel op. Allen willen, behalve een loonenden, ook een zoo groot mogelijken afzet en daarmee is bij het streven naar aaneensluiting „de strijd om de quota” geschapen. Het is zeker, dat er op het oogenblik in de wereld meer productiecapaciteit dan behoefte bestaat en komt het er op aan gemeenschappelijk de behoefte te bevredigen, dan zal noodzakelijkerwijs ieder van de producenten eenige veeren moeten laten. Wat zich in de laatste maanden heeft afgespeeld wijst er op, dat de geneigdheid daartoe in het algemeen niet zeer groot is en zoo komt het voor een deel, dat men, niettegenstaande voortdurende onderhandelingen, er nog niet in geslaagd is veel verder te komen. Er zijn sedert mijn laatste artikel over het kartel in dit blad (E.-S. B. van 2 Maart 1927) niet minder dan vier bijeenkomsten van den Raad van beheer gehouden, waar het onderwerp der syndicaatsvorming ter sprake is geweest, nl. op 4 Maart te Düsseldorf, op 24 Maart in Brussel, op 3 Mei in Luxemburg en op 9 Juni eveneens in Luxemburg. Op de laatste bespreking is een commissie benoemd, die het onderwerp in studie heeft genomen. Deze commissie heeft op 5 Augustus in Parijs vergaderd. Een nieuwe bijeenkomst van den Raad van beheer zal in September plaats vinden. Behalve de vaststelling der productiequota voor het 4e kwartaal staat ook de syndicaatsvorming weer op de agenda.

* * *

Een feit, waarover in het nummer van 2 Maart uitvoerig werd geschreven, nl. dat naar de opvattingen van de Deutsche ijzer- en staalindustrie het aandeel, dat zij heeft in het productietotaal van het kartel te laag is, werkt mee om de moeilijkheden t.a.v. syndicaatsvorming te vergrooten. De zaak is deze, dat, nu het er om gaat het aandeel der deelnemers te bepalen in de hoeveelheid halffabrikaten en walsproducten, welke de markt kan opnemen, in den afzet dus, het vraagstuk der aandeelen in de productie vanzelf opnieuw aan de orde komt. Aanspraken met betrekking tot het aandeel in den afzet zullen worden gebaseerd op de daadwerkelijke productie indien deze hooger is dan het productiequotum. Dit is voor Duitschland het geval. Frankrijk daarentegen heeft steeds minder dan zijn quotum geproduceerd en zal zich thans op zijn productiequotum beroepen. De oorzaak dezer tegenstelling ligt dus in het feit, dat niet de werkelijke afzet naar een vaste maatstaf onder de deelnemers wordt verdeeld. De vaststelling der quota elk kwartaal beteekent niets meer dan de bepaling van een grondslag waarop de boeten resp. de vergoedingen zullen worden berekend. Ieder is vrij te produceeren zooveel hij wil, zij het dan op straffe van een boete bij overschrijding, doch onder het genot van een vergoeding bij minder-productie. Duitschland tracht zijn standpunt aannemelijk te maken door te wijzen op zijn abnormaal lage productie van het 1e kwartaal 1926 (basis voor de berekening der productiequota), Frankrijk verklaart zijn minder-productie door de deflatiecrisis en wenschte rekening te zien gehouden met de uitbreiding van zijn capaciteit, die nog op het programma staat. Ook België betoogt, dat zijn quotum te laag is.

De productie per kwartaal sedert 1924, alsmede

de verhouding van productie tot quotum na de op-richting van het kartel, blijkt uit het volgende overzicht (hoeveelheden \times 1000 ton).

Ruwstaalproductie gemiddeld p. kw. in	1924	Duitsch-land	Frank-rijk	België	Luxem-burg	Saar-gebied
" " " 1925	3048	1727	715	472	369	
1e kwartaal " " 1926	2557	2017	595	540	414	
2e " " " "	2746	2044	883	541	412	
3e " " " "	3308	2129	941	565	447	
4e " " " "	3734	2197	957	598	461	
1e " " " 1927	3956	2005	924	583	475	
2e " " " "	3995	2064	921	619		
Productie in % van het quotum						
4e kwartaal " " 1926	118,1	96,2	113,1	98,4	109,-	
1e " " " 1927	134,7	91,3	113,4	99,7	112,5	
2e " " " "	126,4	90,4	108,9	101,8		

Zooals bekend hebben de productiecijfers van het 1e kwartaal 1926 als basis gediend voor de berekening der quota, waarbij het als gevolg van staking bijzonder lage Belgische productiecijfer op 795.000 ton werd gesteld.

De productie van Duitschland heeft in het 2e halfjaar 1926 en in dit jaar een groote vlucht genomen; was in het 1e kwartaal 1926 zijn aandeel in de totale productie der deelnemers ruim 40 pCt., in het 2e kwartaal van dit jaar was het tot bijna 50 pCt. gestegen.

* * *

Dat Duitschland als gevolg van de voortdurende overschrijding van zijn quotum en de daarmee gepaard gaande boetebetaling een zoo ongunstige positie inneemt, heeft tot merkwaardige gevolgen geleid. Er is reden om te constateeren, dat het oorspronkelijke doeleinde van het kartel, nl. een beperking der productie zooveel mogelijk in overeenstemming met de vraag, geheel uit het oog verloren is, uitsluitend om de moeilijkheden, welke zich reeds in het eerste jaar van het bestaan van het kartel hebben voorgedaan, te omzeilen. Toen nl. iedereen er van overtuigd was, dat het kartel, de toestand van de markt in aanmerking genomen, zijn productiequota zou verlagen, werd op de bijeenkomst van 4 Maart besloten tot verhooging over te gaan. Verlaging zou, gezien de hooge productie van de Deutsche ijzer- en staalindustrie en de vooruitzichten, dat deze zich nog eenigen tijd zou kunnen handhaven, geleid hebben tot een toeneming der Deutsche overschrijding en dus tot een hogere boetebetaling. Duitschland verkreeg deze concessie door zich te binden tot beperking bij den export. De Fransche ijzer- en staalindustrie kon slechts met beide handen de bereidwilligheid van Duitschland tot export-beperking aanvaarden bij het verminderde opnemingsvermogen van haar binnenlandsche markt en het groote belang, dat zij bij den export heeft. Dit laatste geldt in nog sterkere mate voor België en Luxemburg. De gevolgen van deze averechtsche politiek demonstreeren zich duidelijk in het prijsverloop na Maart. Waren de staalprijsen half Februari op de stellige verwachting van productievermindering gaan stijgen, in den loop van Maart trad een daling in, die zich tot in Mei voortzette en den prijs van stafijsier b.v. bracht beneden het laagste punt van verleden jaar. Een niet zeer belangrijke hausse in Mei werd in Juni weder door een daling gevolgd.

Op de bijeenkomst van 9 Juni werden de productiequota onveranderd gelaten, daarnaast werd een nieuwe concessie aan Duitschland gedaan. Aangezien de zeer hooge productie van de Deutsche ijzer- en staalindustrie geheel te danken was aan de groote afzetmogelijkheid op de binnenlandsche markt, werd toegestemd in een splitsing van het Deutsche quotum in twee deelen, een quotum voor de binnenlandsche markt (72 pCt.) en een idem voor den export (28 pCt.). Bij overschrijding van het aandeel voor de binnenlandsche markt behoeft slechts de helft van de oorspronkelijk vastgestelde boete, dus \$ 2 betaald te

worden, bij overschrijding van het export-aandeel blijft de gewone boete van kracht. Deze regeling is 1 April j.l. ingegaan en zij is tot stand gekomen nadat Duitschland zich ook voor het 3e kwartaal beperking van zijn export heeft opgelegd. Op welk niveau de Duitse staalexport zich verleden jaar en in dit jaar bewogen heeft, blijkt uit onderstaande cijfers (hoeveelheden \times 1000 ton).

Staalexport gem.	p. maand in 1926	Jan. 27	Feb. 310	Mrt. 321	Apr. 297	Mei 287	Juni 265
in pCt. der ruwstaalproductie	34.-	33.-	25.1	22.7	23.-	20.8	20.-

* * *

Op de hierboven genoemde bijeenkomst van 9 Juni werd, behalve de studiecommissie voor de syndicaatsvorming, nog een tweede commissie benoemd, nl. een die tot taak heeft om het hachelijke vraagstuk van de aansluiting van Polen bij het kartel tot een oplossing te brengen. De herhaalde berichten, dat het er nu eindelijk van zou komen, waren voorbarig, Polen staat nog steeds buiten het kartel. Het zal duidelijk zijn, dat de Poolsche ijzer- en staalindustrie meer vraagt dan het kartel wenscht toe te staan. Zooals voor de hand ligt, kwam in eerste instantie voor de berekening van het quotum van Polen zijn staalproductie van het eerste kwartaal 1926 in aanmerking, doch door den export te forceeren heeft men de productie dit jaar aanzienlijk weten op te voeren¹⁾, tengevolge waarvan thans op een hooger quotum aanspraak wordt gemaakt. Het schijnt, dat het kartel er nu maar van af gezien heeft om te trachten het met Polen op basis van de productie van het 1e kwartaal 1926 eens te worden, en dat de oplossing in een andere richting, b.v. het binden van den export aan een maximum-hoeveelheid, gezocht zal worden.

Betreffende de aansluiting van Engeland heeft zich geen enkel nieuw gezichtspunt voorgedaan.

Onder één voorbehoud — waarover hieronder meer — zijn er in de afgelopen maanden dus niet veel voordeelingen gemaakt. Het kenmerkende van wat zich heeft afgespeeld, is de verschuiving van den eindstrijd om de quota, mogelijk gemaakt door enkele tegemoetkomingen aan Duitschland, die op hun beurt niet zonder meer mogelijk zouden zijn geweest, indien de Duitse ijzer- en staalindustrie zich niet had kunnen verheugen in een zeer gunstige conjunctuur op de binnenlandsche markt. Dat men het daarbij met de principes van het kartel niet zoo nauw heeft genomen, kan worden toegeschreven aan de overweging, dat men in elk geval op weg is naar nauwere aaneensluiting, zonder welke het kartel het beoogde doel toch niet kan verwezenlijken.

Het hierboven gemaakte voorbehoud heeft betrekking op het tot stand komen van het syndicaat voor gewalst draad, waarover sedert Januari onderhandelingen tusschen de betrokken industrieën van Duitschland, Frankrijk, België en Luxemburg zijn gevoerd. Op 10 Juni, daags na de bijeenkomst van het staalkartel, werd in Luxemburg de overeenkomst geparafeerd. De deelnemers zijn aan productie en prijs gebonden, doch zij zijn vrij hun productie op de binnenlandsche dan wel op de exportmarkt te plaatsen, naarmate de omstandigheden dit gewenscht doen zijn, natuurlijk met eerbiediging van elkaars nationale markt. Zij behouden hun zelfstandigheid voor wat den verkoop op zichzelf betreft, zoodat de overeenkomst feitelijk meer het karakter heeft van een prijskartel op de basis van fixeering der productie, dan van een syndicaat. De Fransche producenten zijn er echter nog niet in geslaagd een orgaan te scheppen, dat het aan Frankrijk toegewezen quotum onder hen zal verdeelen; zijn de berichten juist dan kan binnenkort

¹⁾ Ruwstaalproductie gemiddeld per maand in 1926: 65.800 ton, gemiddeld per maand Jan.-Mei 1927: 100.800 ton.

de fundeering van een dergelijk lichaam worden tegemoet gezien. Zoolang het syndicaat nog niet volledig functioneert, is er een „gentlemen's agreement" betreffende den prijs, die onmiddellijk na de bereikte overeenstemming met sh 2½ per ton werd verhoogd.

Over den vorm, waarin men de overeenkomsten voor de andere producten denkt te gieten, is slechts weinig bekend geworden. Elk product brengt zijn eigen moeilijkheden mede en het is dus niet gezegd, dat de vorm, die voor de overeenkomst betreffende walsdraad is gekozen, ook voor de andere producten toepassing zal kunnen vinden, hoewel het wel zeker lijkt, dat de absolute syndicaatsvorm niet in aanmerking komt. De Fransche producenten, die in het algemeen nog al moeilijk tot samenwerking zijn te brengen, zouden reeds een goed eind op weg zijn met de vorming van nationale bureaux.

Bij de verschillende besprekingen heeft Duitschland vaststelling van de quota der syndicaten onafhankelijk van die van het Ruwstaalkartel voorgestaan. Dit beteekent dus het overboord gooien van de oorspronkelijke verdeling, van Duitschlands standpunt alleszins begrijpelijk. Verder zou Frankrijk toewijzing van ongesplitste quota, dus één hoeveelheid voor binnenlandsche markt en export te zamen, hebben voorgesteld. Hierdoor zou het mogelijk zijn, indien de binnenlandsche markt slecht is, meer werk van export te maken en omgekeerd. De andere deelnemers zijn echter hiertegen gekant doch om uiteenlopende redenen. Duitschland, dat een belangrijke binnenlandsche markt heeft, betoogt dat toenemende vraag vanwege het binnenland zou noodzaken tot (wellicht ongewenschte) inkrimping van den export en België en Luxemburg, die het grootste gedeelte van hun productie exporteeren, doch wat de hoeveelheid hunner productie betreft, verreweg in de minderheid zijn, wijzen erop dat bij een slechte binnenlandsche markt (in Duitschland en Frankrijk) een veel te groote druk op den exportmarkt zou ontstaan, waardoor zij voornamelijk zouden worden getroffen. Zoo leggen zoowel Duitschland als België en Luxemburg het zwaartepunt daar, waar hunne belangen het grootst zijn en Frankrijk, wiens binnenlandsche afzet ongeveer in evenwicht is met zijn export, wil zich dan ook de vrijheid voorbehouden het zwaartepunt zoo noodig te verleggen. De verdeling nu reeds van het Duitse quotum in een deel voor de binnenlandsche markt en een ander deel voor de exportmarkt — zij het dan ook uitsluitend voor de berekening der verschuldigde boetebetalingen — heeft een precedent geschapen. Terloops zij erop gewezen, dat er nog een ander precedent in deze verdeling ligt en wel een dat voor Duitschland minder gunstig is, nl. dat van de fixeering der verhouding van de quota voor binnenlandsche markt en export.

Mogen deze beschouwingen slechts relatieve waarde hebben, zij kunnen er m.i. toe leiden, dat een inzicht ontstaat in de grootte en de veelvuldigheid der moeilijkheden, waarmede de weg naar het gestelde doel geplaveid is.

* * *

Er hebben geruchten geloopt, dat Duitschland op het punt stond zich uit het kartel terug te trekken. Voor ons, die hebben nagegaan hoe het kartel en de daarmede samenhangende verdragen betreffende de levering van ijzer en staal door de Westelijke landen aan Duitschland, gegroeid zijn uit de nieuwe geografisch-economische verhoudingen van na den oorlog, en hebben gezien welk een voorname rol de Duitse ijzer- en staalindustrie daarbij heeft gespeeld, zonder zich door herhaalde tegenslagen te laten ontmoedigen, was het duidelijk, dat deze geruchten met de noodige voorzichtigheid dienden te worden beoordeeld. Zij zijn waarschijnlijk ontstaan toen op 1 Juli het voorloopig Duitsch-Fransch handelsverdrag geëindigd was en er gedurende korten tijd geen regeling betreffende het handelsverkeer tusschen beide landen bestond en

hierdoor de aandacht gevestigd werd op het bepaalde in art. 10 van het kartelverdrag: „Das vorliegende Abkommen kann im übrigen jederzeit vom 1. April 1927 ab mit dreimonatiger Frist gekündigt werden, wenn die Regierung eines der Vertragsbeteiligten sich ihnen mit der Begründung widersetzt, *das mangels eines Handelsvertrages* eins der anderen Länder der Gesamtheit der Erzeugnisse eine ungünstige Behandlung angedeihen lässt.“

Men neme verder in aanmerking, dat het kartel in zijn tegenwoordigen vorm niet aan het gestelde doel beantwoordt; dit zal eerst het geval zijn wanneer door syndicaatsvorming het prijsniveau stabiel zal worden en waarschijnlijk wat hooger dan thans. Een reden te meer om niet halverwege te blijven staan, vooral voor Duitschland, dat van het kartel als zoodanig nog geen voordeelen heeft gehad. Hieruit zou volgen, dat, mocht er van de syndicaten niets komen, voor Duitschland althans, de bestaansredenen van het kartel zouden zijn verdwenen, doch dan zij er nog eens op gewezen, dat aan het kartel de con-tingentsverdragen gekoppeld zijn. Reeds in E.-S. B. van 2 Maart had ik gelegenheid aan te toonen, dat deze verdragen, waarbij de invoer van ijzer en staal uit Frankrijk en Luxemburg geregeld wordt, voor de Deutsche ijzer- en staalindustrie belangrijke voordeelen hebben afgeworpen en dat zij in dit opzicht zeer groote belangen bij het voortbestaan van het kartel heeft. Thans is de binnenlandsche markt nagenoeg geheel in handen der nationale industrie, terwijl anders, vooral op de Zuid-Duitsche markt, ernstig met den invoer uit het Westen gerekend zou moeten worden. De vraag is zelfs of de door Duitschland aan het kartel te betalen bedragen niet gecompenseerd zullen worden door de belangrijke voordeelen, die een gevolg zijn van de consolidatie der binnenlandsche markt.

Doch niet alleen de Deutsche ijzer- en staalindustrie zal zich rekenschap hebben gegeven van de particuliere en gemeenschappelijke belangen, welke door samenwerking gediend worden. Verbetering van het prijsniveau op de wereldmarkt, sedert eenige jaren urgent voor Duitschland, heeft, nu de inflatie-periode in Frankrijk, België en Luxemburg achter den rug is, ook de belangstelling van deze landen. Verder zal de buitengewone ontwikkeling, welke de Deutsche ijzer- en staalproductie gedurende nu ongeveer een jaar te zien geeft, de Fransche industrieelen wel tot ernstig nadenken stemmen.

Een factor van samenbindende werking voor de Europeesche producenten wordt nog gevormd door de ten eenen male veranderde omstandigheden op de wereldmarkt. Het afzetgebied wordt door toenemende industrialisatie steeds kleiner, de concurrentiestrijd daardoor heviger. Bovendien beginnen de Ver. Staten van Noord-Amerika tegenwoordig meer aandacht aan den export te besteden en het zijn vooral de Zuid- en Midden-Amerikaansche markten, die voor Europa verloren dreigen te gaan. Daarnaast worden den Europeeschen invoer in de Vereenigde Staten zelf hoe langer hoe meer moeilijkheden in den weg gelegd; industrialisatie van het Oostelijke kustgebied leidt tot vermindering van den Europeeschen afzet en bijzondere maatregelen zijn genomen om den invoer tegen te gaan, zij het tot nu toe alleen tegen Duitschland.

Zoo zijn het dus niet alleen de verhoudingen in Europa zelf, die de ijzer- en staalindustrieelen aldaar tot samenwerking brengen. Het lijkt dus ook niet waarschijnlijk, dat Engeland zich op den duur buiten het kartel en wat daar verder nog op volgen zal, zal kunnen houden. Ten opzichte van het kartel in zijn huidige vorm kan de Engelsche ijzer- en staalindustrie gereserveerd blijven, omdat er voor haar in de verhoudingen geen verandering gekomen is. Doch wanneer het tot stand komen van het walsdraadsyndicaat straks door de vorming van meerdere

syndicaten gevolgd zal zijn, wordt de zaak anders en zal Engeland niet langer kunnen volstaan met de rol van toeschouwer te spelen. Voor Engeland gelden ten slotte voor een groot deel op de wereldmarkt dezelfde omstandigheden als voor de overige Europeesche exportlanden, al heeft het dan ten opzichte van zijn koloniën en de dominions een grooten voor- sprong door traditie en preferentiele rechten. Nog kan Engeland het overgrootste deel van zijn ijzer- en staalexport daarheen afzetten, doch het ziet er naar uit, dat zijn positie in dit opzicht steeds zwakker zal worden. In Britsch-Indië breidt de ijzer- en staal- industrie zich gestadig uit en neemt de productie elk jaar toe. Zuid-Afrika is bezig een eigen industrie te ontwikkelen. Van de Canadeesche markt, eertijds een van de belangrijkste voor den Engelschen export, wordt Engeland langzaam maar zeker door de Vereenigde Staten verdrongen.

Als de voortekenen dus niet bedriegen en de toenaderingspogingen niet stranden op de vraagstukken, die nog op de oplossing wachten, zullen wij op den duur moeten rekenen met een hechtere aaneensluiting der ijzer- en staalindustrieën van Europa, dan die, welke in het Internationale Ruwstaalkartel gegeven is.

G. S. K. B.

BEVOLKINGSRUBBERCULTUUR IN NEDERLANDSCH-INDIË.

De oudste aanplantingen der bevolking van rubber, waaronder te verstaan *Hevea Brasiliensis*, dateeren van ongeveer 1910; sporadisch kwamen ze voor en van eenig belang konden ze niet worden genoemd. Langzamerhand, nadat het te behalen voordel meer tot het besef van den Inlandschen landbouwer was doorgedrongen, werden de aanplantingen uitgebreid en thans zijn zij van groote betekenis geworden, speciaal voor de gewesten Djambi, Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, Westerafdeeling van Borneo, Palembang, Sumatra's Oostkust en Atjeh, Riouw en Onderhoorigheden en Tapanoeli.

De groote vlucht, die de uitvoer van bevolkings- rubber in 1922 heeft genomen, toont duidelijk aan, dat de Inlandsche bevolking in de genoemde gewesten langzamerhand zeer groote complexen rubber heeft aangeplant, waarvan de oudste sedert een tweektal jaren in volle productie is gekomen. In de malaise- jaren is niet veel bijgeplant, doch nadien is men weder begonnen, vooral in de jaren 1925 en 1926 heeft die uitbreiding groote proporties aangenomen. Volgens het eindrapport Luytjes kan reeds nu met vrij groote zekerheid worden aangenomen, dat overal de jonge aanplantingen de in tap zijnde tuinen één- tot twee- maal in oppervlakte overtreffen.

Toch moet men voorzichtig zijn met de beoordeeling van die uitbreiding der aanplantingen, omdat waarschijnlijk in vele gevallen nieuwe aanplant slechts een vervanging is van reeds dood-getapt materiaal. Ter beoordeeling van de belangrijkheid van de bevolkingsrubbercultuur volgt hieronder een staatje, angevende den uitvoer naar het buitenland gedurende de jaren 1921 t.m. 1925 in tonnen van 1000 KG. (nat product):

	1921	1922	1923	1924	1925
Djambi	2915	9666	17389	22997	30511
Riouw en Onderhoorigheden	600	1758	4009	5806	7863
Palembang	83	893	4606	9238	17073
Sumatra's Oostkust ..	—	1000	5000	13248	16648
Sumatra's Westkust ..	—	—	—	—	1921
West-Borneo	1800	4500	8500	14413	21133
Zuid-Oost-Borneo	600	7500	13000	16866	26299
Tapanoeli	—	200	600	1963	3528
Bankoelen	—	—	—	277	953
Banka en Biliton	—	—	—	1200	2303
Lampongsche District.	—	—	—	—	193
	5998	25517	53104	86008	128425

Hierbij mag echter niet uit het oog worden verloren, dat de z.g. bevolkingsrubber niet alleen een hoo-

ger watergehalte heeft, doch bovendien veelal vermengd is met zand, steentjes enz., zoodat het uitvoercijfer met ongeveer $\frac{1}{2}$ moet worden verminderd. Het Centraal Rubberstation te Buitenzorg heeft een groot aantal monsters van voor uitvoer bestemde bevolkingsrubber onderzocht en kwam tot genoemd resultaat.

Voor de vergelijking van het bevolkingsrubberproduct met de plantagerubber en de wereldrubberproductie, diene het volgende staatje:

(in tons van 1000 KG.)

	Wereld-rubber-productie	waarvan Nederlandsch-Indië		
		Plantage rubber	Bevolkingsrubber	
			nat	droog
1919	285.225	66.101	± 13.000	—
1920	304.816	67.802	± 10.000	—
1921	271.333	60.456	5.998	—
1922	354.980	72.163	25.517	20.000
1923	381.771	81.512	53.104	40.000
1924	391.607	90.291	86.008	56.000
1925	481.826	106.047	128.425	85.000
1926	576.955	122.799	128.000	85.000

Voor het jaar 1927 wordt de uitvoer van bevolkingsrubber geraamd op 80.000 ton (droog).

Cultuurmethoden. Zooals reeds werd opgemerkt, zijn de eerste bevolkingsaanplantingen niet ouder dan 17 à 18 jaren. Ofschoon men in den aanvang ontrent tap en bereiding nog volkomen in het duister tastte, begonnen zich toch destijds hier en daar Inlanders op de rubberteelt toe te leggen, hoofdzakelijk uitgaande van de meening, dat er wel een goede reden zou bestaan, waarom het Europeesche kapitaal zoo veel belang begon te stellen in de cultuur van dit gewas. Vooral in de jaren 1910 tot 1914 werden zeer groote hoeveelheden zaad vanuit de Straits Settlements ingevoerd. Verschillende personen, waaronder veel Chinezen, legden zich toe op het kweken van bibit. Gewoonlijk werden de voorgekiemde zaden uitgelegd in platte, hoogstens 8 cM. hoge kistjes, gevuld met vochtig zaagsel, somtijds vermengd met wat aarde, om de aldus verkregen zaailingen na enkele weken verder te verhandelen.

In den regel werden deze plantjes onmiddellijk na ontvangst op het veld uitgeplant. Hiertoe bezigde men ladangterrein, waarvan de padi-oogst zeer kort tevoren was binnengehaald.

Ook heden ten dage wordt deze werkwijze nog wel gevolgd, ofschoon — nu men overal bijna zonder kosten zaaizaad kan verkrijgen — meer en meer gewone kweakbedden worden aangelegd. De aldus verkregen bibit wordt nu op het pas ontboschte terrein uitgeplant even vóór het uitzaaien van de ladangpadi, dan wel, evenals vroeger, direct na beëindiging van den eersten rijstooft.

Ook worden dan nog enkele tweede gewassen als tusschengewas aangeplant, waarna op de goede gronden althans nog éénmaal rijst volgt. Is ook deze laatste oogst afgeloopen, dan is meestal van geregeld onderhoud weinig of geen sprake meer. De rubberboompjes hebben zich dan echter reeds voldoende ontwikkeld om een tijdelijke, gedeeltelijke verwaarloozing te kunnen doorstaan. Zoodra de boomen geacht worden een voldoende stamotrek te hebben om met den tap te kunnen beginnen, worden de tuinen meer geregeld onderhouden.

Het is opmerkelijk, hoe snel zich de aanvankelijk weinig verzorgde aanplant dan weer herstelt. Van een al te weligen onkruidgroei heeft men weldra geen last meer, daar het gewoonlijk nauwe plantverband voor een intensieve beschaduwing van den grond zorg draagt.

Voor al bij de allereerste aanplantingen, toen men met deze cultuur nog onvoldoende ervaring had opgedaan, werd een veel te nauw plantverband gebezigd. Zelden bedroeg de afstand van stam tot stam meer

dan $3\frac{1}{2}$ meter. In de jongere tuinen is echter gewoonlijk op afstanden van 4 bij 4 meter geplant, terwijl men allengs is overgegaan tot nog ruimere plantafstanden.

Uitgestrektheid der aanplantingen. Uit de wijze, waarop de Inlandsche rubberaanplantingen tot stand komen, kan men reeds besluiten, dat in de meeste rubberstreken de landbouwers over meer dan één aanplant beschikken.

In den aanvang toch moest een 5-tal jaren op de gewone wijze worden geladagd, alvorens tot tappen van den eersten aanplant kon worden overgegaan. De teelt van rijst, welk product men uit den aard der zaak in de allereerste plaats noodig had om aan voedsel te komen, bleef toen nog hoofdzaak. De aanplant van rubber was meer bijzaak.

Werd aldus, bijv. om de 2 of 3 jaren, een nieuw stuk boschgrond voor den aanplant van rijst bestemd (op niet tot de slechtste soort behorende ladanggronden is dit inderdaad regel) en werden later die velden achtereenvolgens met rubber volgeplant, dan kon men er op rekenen, na verloop van 6 jaren in het bezit te zijn gekomen van twee of drie rubbertuinen, elk ter grootte van ongeveer één bouw. Op slechtere ladanggronden, waar van een tweeden rijstooft weinig of niets kon worden verwacht, ontstonden dienvolgt gewoonlijk meerdere tuinen, die het eigendom waren van denzelfden eigenaar. Het spreekt voorts vanzelf, dat nu en dan enkele aanplantingen door brand of verwaarloozing geheel of gedeeltelijk verloren gingen, dan wel in handen kwamen van derden (wegens verkoop of anderszins), doch uit het bovenstaande zal niettemin voldoende zijn gebleken, dat in de meeste rubbercentra het aantal rubberboomen van een enkelen eigenaar dikwijls 800 à 1000 bedraagt. Er zijn er echter, die het tien-, twintig- en meer-voudige van genoemd aantal tot hun eigendom kunnen rekenen.

Overigens heeft in de rubbercentra, waar nog voldoende gronden voorkomen voor den landbouw, nog steeds verdere bijplanting van rubber plaats.

Omtrent de uitgestrektheid der aanplantingen zijn geen nauwkeurige gegevens beschikbaar. Slechts is in 1921, op last van den Directeur van Landbouw, door de gewestelijke bestuurshoofden eene schatting gemaakt van het aantal door Inlanders geplante rubberboomen, waarvan onderstaand staatje een overzicht geeft.

Gewest	Aantal boomen	Waarvan in tap
Djambi	21.000.000	13.000.000
Z.O. afd. van Borneo ...	12.000.000	10.000.000
Westerafd. van Borneo..	3.700.000	onbekend
Palembang	5.000.000	2.500.000
Sumatra's Oostkust....	2.440.000	onbekend
Atjeh en Onderh.	50.000	onbekend
Riouw en Onderh.	4.000.000	1.500.000
Tapanoeli	1.800.000	800.000
Bengkoelen	20.000	onbekend
	50.010.000	

Volgens het eindrapport Luytjes wordt het aantal boomen, dat in 1925 85.000 ton droge rubber opleverde, op ruim 100 miljoen geschat.

Bereiding en Handel. De wijze, waarop de Inlander uit de latex rubber bereidt, is zeer eenvoudig en heel weinig kostbaar.

In den tuin wordt de in een petroleumblik verzamelde latex doorgaans met een overmaat van aluin binnen 20 minuten tot stremming gebracht.

Deze gestremde rubber wordt op een plank met een flesch gerold tot dikke lappen, die in de zon gedroogd worden, waarna deze naar de opkoozers worden gebracht. De groote opkoozers verzenden de partijen rubber per hekwieler of op andere wijze (per bamboevlot) naar de hoofdplaatsen. Van hieruit wordt het product in hoofdzaak naar Singapore geëxporteerd, waar het in speciale fabrieken een nabewer-

king ondergaat alvorens het bij de groote opkooopers-consumenten aanlandt.

Behalve, dat sedert ook in de productielanden dergelijke kleine fabriekjes zijn opgericht, werd in 1926 de koninklijke goedkeuring gehecht aan de acte van oprichting der Nederlandsche Rubber-Unie, die zich ten doel stelt: het opkopen van bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië, het verwerken, ten uitvoer en ten verkoop geschikt maken en het doen vervoeren en het verkoopen van het aldus verkregen product. Met de oprichting van fabrieken ter verwerking van het opgekochte product is reeds begonnen; één der fabrieken trad zelfs reeds in werking. In aansluiting hiermede kan melding worden gemaakt van de vaststelling eener „Rubberbereidings-ordonnantie”, beschermings-maatregelen bevattende, welke de strekking hebben, dat gewaarborgd wordt, dat alle fabrikanten een voldoende kwantum ruwe grondstof zullen hebben, waarbij het belang van de rubberplantende bevolking tevens verzekerd is.

De omstandigheid, dat blijkbaar met weinig kosten minder goed bereide Inlandsche rubber tot een op de wereldmarkt gemakkelijk verhandelbaar product kan worden omgezet, is oorzaak, dat de opkooopers voor Inlandsche rubber zeer goede prijzen betalen.

Zijn de rubberprijzen aan het dalen en komen zij op zulk een hoogte, dat weinig of geen winst gemaakt wordt, dan zullen de Inlandsche rubberplanters, en vooral de grootere onder hen, tot algeheele of gedeeltelijke stopzetting van den tap moeten besluiten. Dit houdt verband met het veelal gevolgde systeem, dat de tapper als loon de helft van het door hem gewonnen en bereide product ontvangt, terwijl de rest het eigendom blijft van den eigenaar der tuinen. Kan toch een tapper van oudere tuinen rekenen op een maandelijksche opbrengst van minstens een pikoel (in vele gevallen is die opbrengst $1\frac{1}{2}$ à 2 pikoel, omdat de boomen meestal, zij het ook tijdelijk, worden overtapt en het product half nat wordt verhandeld), dan kan hij nog een behoorlijk loon maken, indien de prijs om de f 40,— per pikoel schommelt. Daakt echter de prijs tot f 25,— of f 30,—, dan wordt de animo veel geringer om zich als tapper te verhuren, daar in de meeste streken der buitengewesten een loon van pl.m. f 15,—'s maands beslist onvoldoende wordt geacht.

Jongere, minder latex leverende tuinen, worden het eerst van den tap uitgesloten, omdat geen liefhebbers meer voor de exploitatie zijn te vinden. De kleinere rubberplanters, die met hun gezin alle voorkomende werkzaamheden zelf verrichten, kunnen echter nog op een voldoende winstmarge rekenen, al is de prijs van het artikel ook laag.

Intusschen is te verwachten, dat bij lage prijzen op den langen duur de grootere bezitters wel zullen overgaan tot uitkeering van meer dan de helft van het door hunne tappers gewonnen product, daar zij anders geen voordeel zouden trekken uit hunne bezittingen. In de meeste rubbergebieden is het verkrijgen van tapkoelies thans reeds een der moeilijkste vraagstukken voor de groote Inlandsche rubberplanters.

Voorts moet wel in aanmerking genomen worden, dat de animo voor planten en vooral voor tappen niet slechts afhankelijk is van den loop der marktprijzen, maar ook in hooge mate van den meer of minderen voorspoed in andere cultures.

Is er bijv. op Java overvloed van goed betaald werk in de Europeesche cultures, dan zal de lust om zich de ontbering te getroosten verbonden aan het tappen in ver afgelegen, dikwijls weinig toegankelijke terreinen uit den aard der zaak geringer zijn, ook al omdat hooge tapverdiensten nog volstrekt niet altijd beteekenen, dat de tapper op zijn loon een flink bedrag overhoudt. Immers de ondervinding heeft reeds geleerd, dat in de gewesten, waar Inlanders zich met

de rubbercultuur bezig houden, alle kosten van levensonderhoud vaak buitensporig hoog zijn.

Bemoediging van den Landbouwvoorlichtingsdienst met de Bevolkingsrubbercultuur.

Reeds vele jaren heeft de bevolkingsrubbercultuur de volle belangstelling van den Landbouwvoorlichtingsdienst. Verschillende pogingen werden aangewend om cultuur, tap en bereiding in betere banen te leiden, tot verwezenlijking van welk doel hier en daar speciale ambtenaren werden geplaatst. Vooral in de residentie Palembang heeft het aan ernstige pogingen ter zake niet ontbroken en ook heden ten dage worden die pogingen nog met ijver voortgezet.

Van de verschillende verrichtingen op het gebied van de volksrubbercultuur kunnen worden genoemd de gehouden demonstraties ten aanzien van het meest wenschelijke tapsysteem, de bereiding en de bestrijding van ziekten; verder de uitgave van een in de Maleische taal gestelde handleiding voor Inlandsche rubberplanters en de pogingen om te komen tot verenigingen van rubberproducenten.

In de residentie Palembang wordt vanwege den Landbouwvoorlichtingsdienst al sedert eenige jaren maandelijks een landbouwbladje in de landstaal uitgegeven, waarin voor de Inlandsche rubberplanters belangrijke artikelen en mededeelingen voorkomen.

Nabij Batoe Radja (Res. Palembang) is eene speciale rubberbedrijfsschool opgericht, waar aan zoons van rubbertuinbezitters in den aan de school behoorenden rubbertuin practisch wordt geleerd, hoe een rubberaanplant op de meest lonende wijze moet worden aangelegd, onderhouden en geëxploiteerd, terwijl hun eveneens de juiste, d.i. de meest economische bereidingswijze wordt bijgebracht.

Ook leeren de a.s. rubberplanters hier door een eenvoudige boekhouding een nauwkeurig inzicht verkrijgen in de bedrijfsresultaten, d.w.z. zij leeren de economische beteekenis van de verschillende in het bedrijf genomen maatregelen beoordeelen en begrijpen.

Of bij dit onderwijs de noodige aandacht geschonken wordt aan de bestrijding van ziekten is mij niet bekend. Het gevaar toch, dat, uit de Inlandsche rubbertuinen, waar uit den aard der zaak van ziektebestrijding wel geen sprake zal zijn, zich ziekten verspreiden, die een wezenlijk gevaar kunnen blijken voor de Europeesche cultures, is niet denkbeeldig. Ik denk hier vooral aan bladziekten, waarvan wellicht de nu hier en daar optredende meeldauwziekte een voorlooper kan zijn.

Toekomst van de bevolkingsrubbercultuur.

Hoewel over de toekomst van de bevolkingsrubbercultuur niets met zekerheid valt te zeggen, zoo kan toch wel worden aangenomen, dat deze cultuur zich een blijvende plaats heeft veroverd in de door de Inlandsche bevolking gedreven cultures.

Of de in het eindrapport Luytjes gedane voorspelling, dat de bevolkingsrubberproductie zal oploopen tot 200.000 ton droog product, uit zal komen, valt vooralsnog te betwijfelen, voornamelijk omdat de voor den tap benodigde arbeiders, zoo zij al te krijgen zijn, slechts tegen hooge loonen zullen willen werken. De productiekosten zullen daarmede voor den Inlandschen rubberplanter zoo hoog worden, dat het te bezien staat, of hij zich met de dan resteerende veel kleinere winst tevreden zal stellen.

Van de in de Wervingsordonnantie gebrachte wijziging, waardoor arbeiders van Java vrij kunnen immigreren, zie ik het groote voordeel voor de Inlandsche rubberplanters nog niet in, ten minste niet voor die gewesten, welke alleen met betrekkelijk hooge passage-kosten te bereiken zijn. De Lampongsche Districten maken hierop eene uitzondering. Waar toch de immigrant geen bestaanszekerheid heeft — welke hem bij het sluiten van een koelie-contract wel is gewaarborgd —, daar zal hij zich wel tweemaal beden-

ken vóór hij zich de uitgaven van een overtocht getroost, terwijl de Inlandsche rubberplanter er niet spoedig toe zal overgaan die uitgaven voor te schieten.

S. C. KNAPPERT.

CIJFERS OMTRENT HET VOLKSINKOMEN IN DE VEREENIGDE STATEN EN IN NEDERLAND, BENEVENS EENIGE AANTEKENINGEN OMTRENT HET NATIONAAL VERMOGEN IN BEIDE LANDEN.

Het "National Bureau of Economic Research" heeft thans — in aansluiting op een vroeger verschenen studie, die op de periode 1909-1921 betrekking had — een berekening gepubliceerd van het Volksinkomen in de Vereenigde Staten in de jaren 1922 tot 1926. In verband met de groote aandacht, die in Nederland en elders in den laatsten tijd gewijd wordt aan het merkwaardige verschijnsel der opzienbarende materiele welvaart aan gindsche zijde van den Atlantischen Oceaan, kan het van belang worden geacht, de uitkomsten van het bedoelde Amerikaansche onderzoek hier mede te deelen, waaraan dan tevens eenige vergelijkende cijfers voor Nederland kunnen worden toegevoegd. Deze vergelijking is zeer gemakkelijk gemaakt, doordat het Amerikaansche onderzoek zich bepaald heeft tot het zoogenaamde "current income", waaronder moet worden verstaan het inkomen uit de opbrengst van: onroerend goed, roerend kapitaal, onderneming, bedrijf, ambt of betrekking. Deze methode vindt dus, behoudens de nader te noemen reserve, aansluiting bij de normale berekening van het Volksinkomen in Nederland, waarbij de kohieren der Rijksinkomstenbelasting als grondslag worden aangenomen en de kohieren der zakelijke belastingen worden uitgeschakeld. Echter bestaat tusschen de in den aanhef bedoelde Amerikaansche inkomstenstatistiek en de Nederlandsche inkomstenbelastingstatistiek in dier voege verschil, dat de eerste een veel grooter gebied bestrijkt dan de laatste. Blijkens de volkstelling 1920 waren er in de Vereenigde Staten, op een totale bevolking van 117.8 millioen, 42.289,969 inwoners (33 mill. mannen en 8 mill. vrouwen) in een "gainful occupation", en die dus op grond daarvan in eigen onderhoud voorzagen. Volgens de laatst verschenen Amerikaansche belastingstatistiek 1923 waren evenwel slechts 7.698.321 personen in de "income tax" aangeslagen. Niet meer dan ongeveer 7 pCt. der bevolking betaalt dus in de Vereenigde Staten Inkomstenbelasting. In Nederland is 23 pCt. der bevolking in die laatste aangeslagen.

Het behoeft geen bijzondere toelichting, dat, wil men een overzicht tot stand brengen van het Volksinkomen der Vereenigde Staten, men zich niet met een berekening van het inkomen van 7 pCt. der bevolking vergenoegen kan. Het "National Bureau of Economic Research", heeft derhalve als basis voor de verrichte schattingen, ten aanzien van *allen*, die inkomen uit arbeid hebben, bij elkaar opgeteld: 1e. loonen, salarissen en pensioenen; 2e. winsten uit bedrijf; 3e. dividenden, interesten en renten, genoten door individuele personen; 4e. geschatte huurwaarden van huizen, door eigenaren bewoond; 5e. interest op het in de huishoudingen gestoken kapitaal (inboedel en garde-robe); 6e. de waarde van voortbrengselen door gezinnen, geproduceerd voor eigen verbruik.

Niet begrepen onder het aldus berekende "current income" zijn derhalve "the savings of business enterprise".

In onderstaande tabel A wordt nu, op grond van het door het in den aanhef genoemde Bureau verrichte onderzoek, een overzicht gegeven van het totale inkomen der Amerikaansche bevolking en van het inkomen per hoofd, een en ander berekend naar den ruimen grondslag, welke hierboven is uiteengezet en waarbij dus ook met andere welstandsvormen is rekening gehouden dan met het zuiver materiele geldelijke inkomen, hetwelk de "income tax" als basis aanneemt. Daarbij zijn voor ieder jaar de cijfers

gesplitst in de toen geldende nominale dollarwaarde en daarnaast in ruilwaarde vergeleken met de koopkracht van den dollar in 1913.

Tabel A. Volksinkomen in de Vereenigde Staten.

Jaar	Totaal inkomen		Inkomen per hoofd der bevolking	
	in millioenen Dollars	in millioenen Dollars van 1913	in Dollars	in Dollars van 1913
1909	27.100	28.200	299	312
1910	28.400	29.100	307	315
1911	29.000	29.300	309	312
1912	30.600	30.800	321	323
1913	32.000	32.000	329	329
1914	31.600	31.300	320	316
1915	32.700	32.000	326	319
1916	39.200	35.500	385	349
1917	48.500	37.300	470	361
1918	56.000	35.500	537	340
1919	67.254	37.600	640	358
1920	74.158	36.300	697	341
1921	62.736	36.200	579	334
1922	65.567	40.400	597	369
1923	76.769	46.900	689	421
1924	79.365	48.400	700	426
1925	86.461	51.100	752	445
1926	89.682	52.900	770	455

Het „National Bureau of Economic Research” heeft, teneinde tot de samenstelling van deze gegevens te kunnen geraken, vele duizenden bewerkingen verricht, die aan een tweetal verschillende methoden zijn getoetst, welke in de totale uitkomsten slechts kleine verschillen te zien gaven. Alle verschijnselen van den Amerikaanschen levensstandaard zijn in beschouwing genomen en de daarop gebaseerde bewerkingen zijn met zooveel nauwkeurigheid ondernomen, dat met nadruk de overtuiging wordt uitgesproken, dat de thans gepubliceerde uitkomsten de werkelijkheid vrij goed zullen benaderen; slechts voor wat de cijfers voor 1926 betreft, wordt een reserve gemaakt. Men neemt hier een marge van 10 pCt. (echter als uiterste grens) aan voor de al of niet juistheid der cijfers.

Ter vergelijking laat ik hier thans volgen een aan het „Statistical Abstract of the U.S. 1925” ontleend overzicht van de werking van de Amerikaansche Inkomstenbelasting, gedurende de jaren 1918/1923 (latere cijfers zijn nog niet bekend). De uitkomsten over de periode, aan 1918 voorafgaande, heb ik weggelaten, omdat tijdens den oorlog de aanslaggrens belangrijk is gewijzigd en achtereenvolgens van 3000 dollar eerst op 2000 en toen praktisch op 1000 dollar is gebracht¹⁾.

1) Het totale inkomen over 1923 bestond uit de volgende bronnen van herkomst:

Inkomen uit persoonlijke arbeid en bedrijf:		in duizenden \$	
loonen en salarissen	14.230.209	=	48.53%
zaken en bedrijf	4.733.033	=	16.14 „
deelhebberschap	1.681.984	=	5.74 „
winst op verkoop van onroerende goederen en beleggingen	1.172.155	=	4.00 „
Inkomen uit kapitaalbezit:			
renten en royalties	1.816.280	=	6.20 „
dividenden	3.126.503	=	10.66 „
interesten en inkomen uit belegging	2.514.822	=	8.58 „
interest uit staatsleningen	43.941	=	0.15 „
	29.318.928		100.—

Het zal de aandacht trekken, dat het inkomen uit kapitaal aanmerkelijk kleiner is dan het inkomen uit arbeid, terwijl toch het kapitaalbezit in Amerika zijn wedergade elders niet ontmoet. De verklaring hiervan ligt in het feit, dat de Amerikaansche Statistiek de bedragen, die zelfs de multi-millionairs, die aan het hoofd van groote bedrijven staan, als gevolg hunner leiding jaarlijks uit die ondernemingen aan inkomsten trekken, als inkomen uit arbeid classificeert.

Tabel B. Overzicht van de Income Tax in de V. S.

Jaar	Totaal inkomen (millioenen \$)	Netto	Aantal aangesla- genen (duizend- tallen)	Gemiddeld netto inkomen	
				per aan- geslagene	per hoofd
1918	17.745	15.924	4425	3599 \$	153 \$
1919	22.437	19.859	5333	3724 „	187 „
1920	26.690	23.735	7260	3269 „	224 „
1921	23.328	19.577	6662	2939 „	185 „
1922	24.871	21.336	6787	3143 „	195 „
1923	29.318	24.840	7698	3227 „	224 „

De beweging der cijfers verschilt niet veel van die, welke tabel A voor de overeenkomstige jaren te zien geeft.

In tabel C is een overzicht gegeven van het Volksinkomen in Nederland, volgens de uitkomsten der inkomstenstatistiek over de jaren 1915/1926. Gegevens omtrent vroegere dienstjaren zijn weggelaten, daar bij de vigeerende wet, die 1 Mei 1915 werd ingevoerd, van een andere aanslagbasis wordt uitgegaan dan bij de vóór genoemd tijdstip geldende bedrijfsbelasting.

Met betrekking tot het belastbaar Volksinkomen vóór den oorlog, heeft Minister De Geer op 24 Januari 1927 blijkens den op pag. 18 van haar verslag afgedrukten brief aan de Bezuinigings-Commissie-Pop, medegedeeld, dat dit, met toepassing van het indexcijfer, voor het jaar 1913 op f 366,— per hoofd der bevolking moet worden vastgesteld.

Op 31 December van dat jaar omvatte de Nederlandsche bevolking 6.212.697 zielen; het totale belastbare volksinkomen zouderhalve over 1913 f 2273,— miljoen hebben bedragen, of, herleid tot de geldswaarde¹⁾ van '13 f 1466 miljoen.

Vermoedelijk is dit cijfer ten opzichte van de overige cijfers in onderstaande tabel eenigszins aan den hoogen kant, omdat de Voorzitter van den Ministerraad, in zijn boven aangeduiden brief, het belastbaar inkomen per hoofd voor 1925 op f 527,— per capita, vaststelt. Op 31 December 1925 bedroeg de bevolking 7.416.418 zielen; het volksinkomen zou voor dat jaar dus op f 3908 miljoen moeten worden gefixeerd, doch volgens de in de „Jaarcijfers” overgenomen uitkomsten der belastingstatistiek, bedroeg het belastbare volksinkomen voor het dienstjaar '24/'25 f 3761 miljoen: een verschil van f 147 miljoen (3.9 pCt.). Klaarblijkelijk is de Minister bij de bedoelde becijfering van een andere basis (vermoedelijk de opbrengstcijfers der gewone middelen) uitgegaan dan die, welke in onderstaande tabel C is aangenomen,

¹⁾ Bij de in dit opstel uitgevoerde berekeningen is de koopkracht van den gulden aangenomen volgens de indexcijfers der groothandelsprijzen in Nederland, die als vergelijkingsbasis meer houvast geven dan de veel sterker varieerende kleinhandelsprijzen, die voor de verschillende deelen des lands uiteenloopen. Juister ware het, het indexcijfer voor de kosten van het levensonderhoud als vergelijkingsbasis aan te nemen, doch men komt dan voor de vraag, welk cijfer men hierbij als richtsnoer moet aannemen: dat voor de budgetten van ambtenaarsgezinnen in den Haag of Amsterdam, dan wel arbeidersgezinnen, of de budgetten der beter gesitueerden in Amsterdam. Om al deze technische bezwaren te ontgaan, zijn de groothandelsprijzen aangenomen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in zijn „Statistisch Zakboek 1926” op pag. 101 een zeer illustratieve, grafische voorstelling gegeven van de veranderingen in de koopkracht, die de Nederlandsche gulden in de jaren 1913 tot '25 heeft ondergaan.

Ten opzichte der Amerikaanse cijfers blijkt niet, welke basis men hier voor de waardeering der koopkracht van den dollar in 1913 had aanvaard. De toelichting: „index numbers representing the average prices of goods purchased by consumers” is op zichzelf onvoldoende, waar het bekend is, dat de prijzen in het Oosten en Westen, doch vooral in het Noorden en Zuiden, zeer sterk uiteenloopen. Zelfs voor de groothandelsprijzen heeft men de keuze uit 4, onderling vrij sterk uiteenlopende indices.

teneinde aansluiting te bekomen bij de geciteerde Amerikaanse statistiek.

Tabel C. Volksinkomen in Nederland.

Jaar	Totaal inkomen		Inkomen per hoofd der bevolking	
	in millioenen gulden	in mill. gulden van 1913*)	in gulden	in gulden van 1913*)
1915/16	1334	721	213	115
1916/17	1724	690	270	108
1917/18	2065	649	317	97
1918/19	2140	629	322	95
1919/20	2432	816	360	128
1920/21	3639	1536	535	225
1921/22	4292	2509	624	364
1922/23	4138	2652	595	380
1923/24	3848	2500	550	360
1924/25	3761	2419	514	330
1925/26	3863	2662**)	520	358**)

*) Zie noot 1.

** Het Indexcijfer kleinhandels- en groothandelsprijzen is voor 1926 nagenoeg gelijk, nl. 146 tegen 145.

Het volksinkomen voor 1913/14 bedroeg volgens de aanslagcijfers der toen nog geldende Bedrijfsbelasting van '94: f 752 miljoen, zijnde f 121,— per hoofd en f 1343,— per aangeslagene. Het door Minister de Geer aangegeven, hierbovengenoemde cijfer à f 366,— per hoofd voor 1913, met toepassing van het indexcijfer herleidende tot de waarde van '13, komt men tot een inkomen van f 236,— per hoofd en, zooals reeds werd opgemerkt, van f 1466 miljoen voor de geheele bevolking. In aanmerking nemende, dat deze cijfers ten opzichte van de in bovenstaande tabel vervatte uitkomsten misschien iets te hoog zijn (past men bij de herleiding het indexcijfer 1.7 = kosten levensonderhoud, toe, dan komt men voor 1913 op een inkomen van f 215,— per hoofd), illustreert dit overzicht op treffende wijze de ellende, die in het zoogenaamd „buiten den oorlog gebleven Nederland” geleden is. Het zich in den krijg geworpen hebbende Amerika is blijkens de hiervoor geplaatste tabel A van die finantieele misère, ook in de kritiekste periode van de wereldworsteling, volledig bevrijd gebleven.

Leeren de cijfers voor Nederland, dat de oorlog hier aanstonds een ontzaggelijke vermindering in de inkomens teweeg brengt, die eerst na den vrede kan worden overwonnen, de Amerikaanse cijfers vertoonen juist een geheel ander beeld. Het normale jaarlijksche accrés in het volksinkomen handhaaft zich in de V.S. ook na het uitbreken van den krijg; het jaar 1917, waarin de V. S. aan Duitschland den oorlog verklaren, manifesteert zich finantieel in een toename van het volksinkomen ad 7300 miljoen dollar, terwijl 1916 zich van 1915 reeds met een verbetering ad 6800 miljoen dollars gunstig van zijn voorgangers had onderscheiden, die het volksinkomen reeds geregeld jaarlijks ongeveer een miljoen dollar hadden opgevoerd.

Na het actief ingrijpen der V. S. in den oorlog (nadat de diplomatieke betrekkingen 4 Februari 1917 waren afgebroken, werd aan Duitschland op 5 April 1917 de oorlog verklaard) loopt de lijn van het Amerikaanse volksinkomen zeer snel op tot het jaar 1920. Dan volgt in de jaren 1921 en '22 een inzinking, die evenwel in 1923 reeds volledig is ingehaald en door een nieuwe stijging vervangen, die tot op het huidige oogenblik geregeld aanhoudt.

De Commissie welke de Engelsche Regeering naar Amerika afvaardigde, ter bestudeering van den economischen toestand aldaar, zegt in haar onlangs verschenen verslag: „Since 1922 the United States has enjoyed an unusually high degree of prosperity except for a short set-back in 1924”. Daarvan blijkt in ons overzicht echter niets: integendeel, 1924 verbreekt in geen enkel opzicht de steeds omhoog gaande lijn, behalve dan, dat het tempo der stijging in dat jaar

belangrijk kleiner is dan in het exceptioneel gunstige daaraan voorafgaande jaar. Het zoogenaamde ongunstige jaar 1924, bracht der bevolking in vergelijking met 1913 een inkomstenvermeerdering van 160 pCt., of, gerekend naar de geldswaarde van '13, ad 50 pCt.

In Amerika zijn sedert 1921 de prijzen niet gestegen. De cijfers leeren, dat in 1926 het volksinkomen 40 pCt. hooger was dan in 1921 en per hoofd 33 pCt. meer bedroeg dan in dat jaar; dit cijfer vertegenwoordigt dus ongeveer de winst, die voor den gemiddelden Amerikaan uit de ontwikkeling van den economischen toestand is voortgevloeid.

Ook wanneer men uitsluitend betekenissen zou willen toekennen aan de koopwaarde van den dollar in vergelijking tot diens koopkracht in 1913, blijkt uit de daarop berekende rubrieken in de hier voren geplaatste tabel A slechts constant toenemende welvaart. Zou men deze statistiek diagrammatisch willen schetsen, dan vertoont de daarbij verkregen, oplopende grafische lijn slechts nu en dan een geringe afwijking, die het algemeene aspect van de stijging echter niet vermag te verstoren. Daarbij blijkt, dat de Amerikaan thans nominaal $2\frac{1}{2}$ maal, en gerekend naar de dollarwaarde van 1913, thans bijna $1\frac{1}{2}$ maal, het inkomen geniet van 1913.

Voor die zeldzame demonstratie van materiele welvaart, blijkende uit tabel A, treden de Nederlandsche cijfers (tabel C) terug; toch zijn deze op zich zelf, verre van onbevredigend. Neemt men het ten opzichte zijner drie voorgangers ongunstige dienstjaar 1924/25 in beschouwing, dan blijkt niettemin, dat de gemiddelde Nederlander per capita 118 pCt. meer inkomen heeft dan in 1913 en intrensiek over 40 pCt., in 1926 zelfs 50 pCt., meer koopkracht beschikt dan in 1913, hetgeen volkomen in overeenstemming is met de algemeene levensverschijnselen, die voor ieder zichtbaar zijn.

Uit de gerelateerde cijfers blijkt tevens, dat het in de jaren 1922—'24 met eenige stelselmatigheid opgehangen sombere beeld van de finantieele situatie van het Nederlandsche Volk als geheel genomen, niet geheel in overeenstemming is geweest met de toen aanwezige werkelijkheid ¹⁾. Het nog niet afgesloten,

¹⁾ Met hoe donkere verven destijds geschilderd werd, blijkt uit de geschiedenis der salarisverlagingen van het Rijkspersoneel. Aanvankelijk was van de Regeeringstafel verklaard, dat de salarislust circa een half miljard beliep, een cijfer, dat letterlijk kant noch wal raakte, maar inmiddels een hoogst ongunstigen invloed uitoefende op de publieke opinie. Minister Colijn berekende tenslotte den salarislust op 210 miljoen — waarop 23 mill. moest worden bezuinigd, (later gereduceerd tot 21 miljoen.). Buigende voor de zwaarte van den aldus getekenden salarislust, ging de wetgevende macht, na eenig tegenstribbelen, en hoewel reeds een korting wegens pensioenpremiën ad $8\frac{1}{2}$ % was opgelegd, met de voorgestelde salarisverlaging à 10 % accoord. Toen deze verlaging was doorgevoerd, deelde de aftredende Minister van Financiën eenige dagen voor de Kabinetwisseling terloops — alsof het de gewoonste zaak ter wereld was — aan de Kamers mede, dat de salarislust gebleken was 176 miljoen te bedragen en na aftrek der 10 % korting 154 miljoen. M.a.w., de salarislust was $1\frac{1}{2}$ maal hooger voorgesteld dan de som, die men had willen bezuinigen; zelfs zonder de salariskorting was de werkelijke salarislust nog 33 miljoen gebleven beneden het cijfer, dat als de werkelijke salarislust aan de Volksvertegenwoordiging was voorgehouden! Het is kenschetsend voor de vigeerende politieke zeden, dat niet alleen het eerste woord van protest tegen dezen gang van zaken (die bedenkelijk veel gelijkt op een machinatie) nog, in het Parlement moet opgaan, doch ook de eerste stap nog moet worden ondernomen om de slachtoffers de schadeloosstelling te geven, die hun moerel toekomst en dit te meer, waar talrijke categorieën op een bestaansniveau zijn gebracht, lager dan hun levenspeil in 1913. Zooals uit dit opstel blijkt, is de gemiddelde Nederlander er juist aanmerkelijk beter aan toe dan in 1913.

Volledigheidshalve zij nog aangetekend, dat de Staatsinkomsten, die de veilige positie van het ruilmiddel toch in sterke mate beheerschten, destijds bij het „met kunst- en vliegwerk“ (Prof. v. Gijn in „De Economist“) in elkaar

bewogen tijdsgewricht in ons Vaderland, dat het trieste aanschijn heeft gegeven aan de tragische categorie „des nouveaux pauvres“, deed hier te lande tegelijkertijd het getal vermogenden stijgen met ruim 70.000 en het gezamenlijk stamvermogen toenemen met $5\frac{1}{2}$ milliard!

TH. C. GEUDEKER.

(Slot volgt).

AANTEKENINGEN.

De Betalingsbalans van Zwitserland.

In het jongste Monatsbericht van de Schweizerische Bankverein wordt een poging gedaan de betalingsbalans van Zwitserland samen te stellen.¹⁾ Voor het opmaken van een dergelijke balans, welke voor de beoordeeling van de positie van het desbetreffend land van wezenlijk meer betekenis is dan de enkele cijfers van in- en uitvoer, is men voorloopig nog grootendeels op zeer globale schattingen aangewezen. Het Monatsbericht is zich hier dan ook van bewust en geeft zijn resultaten met de noodige reserve.

Voor het opmaken van de betalingsbalans zijn in de eerste plaats de cijfers van de handelsbalans van belang. De officieele cijfers van in- en uitvoer (zonder gemunt edel metaal) zijn als volgt:

	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Invoer	1.979	2.504	2.633	2.414
Uitvoer	1.376	2.070	2.039	1.836
Invoerverschot ..	— 503	— 434	— 594	— 578

Ofschoon den cijfers van de goederenhandel het nauwkeurigste gedeelte van de betalingsbalans uitmaken, zijn deze cijfers toch nog verre van betrouwbaar. Dit geldt vooral voor een land als Zwitserland, met een betrekkelijk sterk protectionistisch tarief, dat tot smokkelhandel aanleiding geeft. Het Monatsbericht schat het saldo van den ongecontroleerden goederenhandel voor de jaren 1924, '25 en '26 resp. op 35, 40 en 20 miljoen franc.

In de bovenstaande cijfers is wel het verkeer in onbewerkte edele metalen, doch niet dat in munten begrepen. Feitelijk is de toestand echter deze, dat weliswaar een groot gedeelte van den invoer van baar goud grondstof uitmaakt voor de horloge-industrie en het goudsmidsbedrijf, doch dat de rest aan het betalingsverkeer ten goede komt. Anderzijds is het verkeer in gemunt metaal niet uitsluitend betalingsverkeer, zoodat, zoolw aan de in- als aan de uitvoerzijde der balans met een en ander rekening moet worden gehouden. De cijfers van het verkeer van gemunt edel metaal zijn de volgende:

	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Uitvoer	34,4	69,5	198,2	55,2
Invoer	58,7	10,2	26,4	1,7
Uitvoerverschot ...	—	+59,3	+171,8	+53,5
Invoerverschot	—24,3	—	—	—

Opvallend is, dat in de drie laatste jaren en in het bijzonder in 1925 zeer groote bedragen aan gouden munt uit Zwitserland werden uitgevoerd. De Schweizerische Nationalbank streefde ernaar haar voorraden aan vreemde gouden munt door baar goud te vervangen. Tegenover den uitvoer aan gouden munten staat dus een overeenkomstige invoer van goudbaren. Het beeld van de totale handelsbalans wordt door deze goudtransacties derhalve niet wezenlijk gewijzigd.

Van toenemende betekenis voor de Zwitserse handelsbalans is de uitvoer van electrischen stroom, die van 1924/25 van 13 tot 13,6 miljoen en van 1925/26 van 13 tot 17 $\frac{1}{2}$ miljoen steeg, ondanks een

gezette bezuinigingsprogram, z66 laag waren geraamd, dat de werkelijke inkomsten geregeld de raming verre overtroffen. Alleen uit deze miljoenenoverschotten had men de salariskorting volledig ongedaan kunnen maken en toch een sluitende begrooting behouden.

¹⁾ Eenige kennelijke drukfouten in de cijfers voor 1913 werden zooveel mogelijk door ons verbeterd. [Red.]

kleine vermindering van den stroomprijs. Deze stroomlevering verhoogt echter niet alleen de actiefzijde van de betalingsbalans, doch leidt eveneens tot een aanzienlijke vermindering van de passiefzijde, aangezien in 1926 nog slechts 2.665.134 ton kolen moesten worden ingevoerd tegen 3.479.000 ton in 1913.

In de volgende tabel vindt men de verschillende elementen van de *totale handelsbalans* gedurende de laatste drie jaren, vergeleken met 1913.

	Invoer			
	1913	1924 en 1925		1926
	(in millioenen francs)			
Goederenimport	1.979	2.504	2.634	2.414
Onzichtbare of ongecontroleerde invoer	10	15	20	15
Invoer van gemunt edel metaal	58	10	26	2
Totaal	2.047	2.529	2.680	2.431
	Uitvoer			
	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Goederenexport	1.376	2.070	2.039	1.836
Onzichtbare of ongecontroleerde uitv.	50	50	60	35
Uitvoer van gemunt edel metaal	34	70	198	55
Uitvoer electr. energie	—	13	14	18
Totaal	1.460	2.203	2.311	1.944

Het saldo bedroeg derhalve in:

	1913	1924	1925	1926
Invoeroverschot	-587	-326	-369	-487

Een post op de betalingsbalans, die vooral voor een land als Zwitserland van groot belang is, zijn de *inkomsten uit het vreemdelingenverkeer*. Men is hier uiteraard op zeer globale schattingen aangewezen, waarbij hoogstens het aantal gasten in de voornaamste toeristencentra eenige basis kan vormen. De cijfers worden als volgt geschat:

	1912/13	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Zuivere inkomsten uit het vreemdelingenverkeer	265	205	270	260
Uitgaven van Zwitsers in het buitenland	-50	-55	-65	-60
Actief Saldo	+215	+150	+205	+200

De aan het buitenland bewezen diensten komen voor het grootste gedeelte voor rekening van het transitoverkeer en van het verzekeringswezen, waarbij men uitsluitend rekening heeft gehouden met het actiefsaldo van de in het buitenland geïnde premiën, na aftrek van de premiën, die door Zwitsers aan buitenlandsche maatschappijen betaald werden, beiderzijds rekening houdend met de kosten van beheer, de geregelde uitkeeringen, de technische reserves enz. Daarentegen is hieronder niet begrepen de rente op de buitenlandsche beleggingen der Zwitsersche verzekeringsmaatschappijen, welke zijn opgenomen in de balans der kapitaalopbrengsten.

Kleinere posten op de balans van de aan het buitenland bewezen diensten zijn: commissies van bankzaken, expeditiefirma's van internationaal karakter e.d. meer.

Samengevat ziet de *balans van aan het buitenland bewezen diensten* er als volgt uit:

	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Transitoverkeer	40	50	30a35	50
Verzekeringen	?	20	20a25	20a25
Verscheidene diensten ?	?	15a20	30	35
Actief saldo	?	+85a90	+80a90	+105a110

Ten slotte dient men rekening te houden met de balans der kapitaalopbrengsten. De vaststelling van

deze balans is uiterst lastig; reeds voor het bepalen van de hoogte der in aanmerking komende kapitalen ontbreken betrouwbare aanknoopingspunten, des te moeilijker is het natuurlijk om de opbrengst te schatten. Het gaat om het verschil tusschen de netto-opbrengsten van de buitenlandsche waardepapieren in Zwitsers bezit, de buitenlandsche deelname aan Zwitsersche ondernemingen, filialen, dochtergezelschappen enz. en de opbrengst van zulke buitenlandsche kapitaalbelangen in Zwitserland. Voor het passieve land beteekent het een kapitaaluitvoer, voor het actieve, zooals Zwitserland is, een kapitaalimport.

De balans der kapitaalopbrengsten is voor Zwitserland sedert tientallen jaren actief. In 1913 werd de zuivere opbrengst op 260 tot 315 millioen francs geschat. De oorlogsjaren hebben de Zwitsersche kapitaalbelangen in het buitenland enorme verliezen toegebracht. In de laatste drie jaren is hierin echter weer een aanzienlijke verbetering gekomen. Zwitserland was in staat nieuw kapitaal in het buitenland te beleggen, terwijl gelijktijdig ook de opbrengsten stabiel werden.

De *actiefzijde* van de *balans der kapitaalopbrengsten* ziet er uit als volgt:

	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Inkomen uit in het buitenland belegde bedragen v. Zwitsersche ondern. ..	160 a 200	125	200	200
Rente uit Zwitsersche tegoed in het buitenland (effecten en zvevendeschuld) ..	210 a 225	200	225	240 a 250
Tezamen	370 a 425	325	425	440 a 450

De *passiefzijde* omvat:

	1913	1924	1925	1926
Inkomen van buitenlandsche ondernemingen uit in Zwitserland belegd kapitaal	50	50 a 60	70	70
Rente op Zwitsersche schuld aan het buitenland ..	60	60	50	50
Tezamen	110	110 a 120	120	120

Het saldo van de balans voor kapitaalopbrengsten bedroeg derhalve:

	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Actief: ..	+260 a 315	+210	+305	+320 a 330

Samengevat toont de geheele betalingsbalans van Zwitserland voor de jaren 1913, 1924, 1925 en 1926 het volgende beeld:

Jaar ...	1913	1924	1925	1926
	(in millioenen francs)			
Handelsbalans ..	-587	-326	-369	-487
Balans v/h vreemdelingenverkeer ..	+215	+150	+205	+200
Balans der diensten ..	+110 a 150	+85 a 90	+80 a 90	+105 a 110
Balans der kapitaalopbrengsten ..	+150 a 165 *)	+210	+305	+320 a 330

Som Passiefsaldo -57 a -112

Som Actiefsaldo .. +120 a 124 +221 a 231 +138 a 153

- is passiefsaldo

+ is actiefsaldo

*) Waarschijnlijk te laag geschat.

Uit het bovenstaande volgt derhalve, dat terwijl Zwitserland in het jaar, dat aan den oorlog voorafging, waarschijnlijk voor een gering bedrag nieuw kapitaal uit het buitenland opnam, Zwitserland in

de laatste drie jaren voor een niet onaanzienlijk bedrag nieuw kapitaal in het buitenland belegde.

Dank zij de jaarlijksche bedragen aan rente en aflossing, die daaruit voortvloeien, beteekent dit op den duur een niet te onderschatten versterking van den financieelen toestand van het land.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

De „Economist” schrijft:

In overeenstemming met de verschillende verwachtingen, bereikten de scheepsvrachten voor volle ladingen, onder den invloed van seizoensveranderingen, een keerpunt in den loop van de maand Augustus, hetgeen tot uiting komt in het indexcijfer 122,75, dat een vooruitgang aanwijst van 3,84 pCt. Het cijfer van Augustus 1925 was 111,54, terwijl de indexcijfers over dezelfde maanden van 1924 en 1923 respectievelijk 121,29 en 116,53 bedroegen. De bewegingen der verschillende groepen van het indexcijfer worden door onderstaande tabel aangegeven:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „ 1921	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1922	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Aug. 1926	111,6	127,8	133,7	119,6	100,9	151,3	124,2
Sept. „	114,7	127,8	145,8	96,0	100,9	151,3	122,8
„	113,7	140,3	144,3	121,7	104,1	154,9	129,8
„	121,1	140,3	167,1	100,2	104,1	154,9	131,3
Oct. „	128,1	214,6	175,1	141,7	144,4	170,9	162,5
„	197,6	214,6	228,6	140,3	144,4	170,9	182,7
Nov. „	130,5	224,4	174,3	158,0	161,8	181,6	171,8
„	212,3	224,4	227,1	172,9	161,8	181,6	196,7
December „	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Januari 1927	126,4	136,5	139,1	122,7	136,7	166,5	138,0
Februari „	125,0	132,6	140,1	130,4	145,2	168,2	140,2
Maart „	123,8	131,1	136,2	132,1	143,5	161,1	138,0
April „	118,9	133,0	133,0	124,4	128,9	137,1	129,2
Mei „	118,3	131,4	134,3	130,9	122,3	140,7	129,6
Juni „	114,0	118,1	121,6	126,2	121,4	142,4	124,0
Juli „	110,4	113,2	111,9	115,7	119,9	138,0	118,2
Aug. „	108,7	122,1	118,1	121,4	121,8	144,2	122,7

De volgende tabel geeft de veranderingen weer, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer van iedere groep en sub-groep hebben plaats gevonden, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898—1913 voorstelt:

	Indexcijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	121,10	— 7,34
„ „ „ thuisvracht	133,87	— 4,84
Middell. Zee; uitgaande vracht	113,05	+ 0,43
„ „ „ thuisvracht	104,65	+ 1,42
Noord-Amerika	122,15	+ 8,95
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	94,10	— 4,36
„ „ „ thuisvracht.....	142,22	+ 16,83
Indië; uitgaande vracht	130,53	+ 4,21
„ „ „ thuisvracht	112,32	+ 7,10
Het verre Oosten, enz.....	121,84	+ 1,93
Australië	144,21	+ 6,23

Chartercontracten werden gedurende Augustus op ruimer schaal afgesloten, vooral met betrekking tot thuisvrachten voor graan, en voor de meeste voorname routes stegen de vrachtprijzen. De belangrijkste gebeurtenis van deze maand was de aanzienlijk grootere vraag naar graanverscheperen van de St. Lawrence, die ten gevolge had dat een zeer omvangrijke tonnage werd opgenomen. De North Pa-

cific graanhavens vertoonden eveneens een sterk vermeerderde activiteit en chartercontracten van de La Plata tegen vaste prijzen, hoofdzakelijk voor spoedige verschepering, waren weder zeer talrijk. Zuid-Afrikaansche mais-verscheperen sloten voor een mooi bedrag aan tonnage af en er was een verbeterde vraag van den kant van Indische havens en van havens van het verre Oosten. In Australië ging echter nagenoeg niets om. In de Europeesche wateren viel een toenemende bevrachting van den Donau waar te nemen, voor ertsbooten was meer vraag, terwijl vrachtprijzen voor Britsche steenkolen naar de Middellandsche Zee over het algemeen hooger waren. De verhouding van de indexcijfers tot het gemiddelde van 1913 wordt in de volgende tabel getoond, waarin het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolenstaking:

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1927
Januari	114,05	117,11	114,49	118,59
Februari.....	112,73	123,78	115,96	120,54
Maart	115,23	122,09	106,63	118,58
April.....	115,45	117,22	104,24	111,06
Mei	114,55	114,27	98,23	111,41
Juni	106,82	108,62	91,74	106,54
Juli	103,39	103,75	94,90	101,61
Augustus	100,16	104,43	95,87	105,51
September	103,04	110,50	98,19	
October.....	107,86	115,55	99,49	
November	111,21	112,76	102,23	
December	111,81	111,21	104,67	
Jaarl. gemiddeld.	106,69	113,44	102,22	

Wat de onmiddellijke toekomst van de „trampvrachten” betreft, schijnen de vooruitzichten nogal veelbelovend. Onder gewone omstandigheden kan men verwachten, dat de vraag naar graanscheperen gedurende September levendig is en overeenkomstig vorige jaren zouden de vrachten normaliter eenige verdere verbetering moeten vertoonen.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1927 No. 6 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De volledige serie omvat 72 artikelen en is verdeeld in vijf groepen. Het onderscheid tusschen de „lange” en de „korte” serie is dit, dat van de 18 extra artikelen der lange serie gedurende 1914—1920 prijzen ontbreken.

Gedurende de laatste maanden zijn de indexcijfers van de invoerartikelen, zoowel die van de groepen als het algemeene vrij stabiel. Sinds Maart jl. staat het algemeene indexcijfer op 161.

Van de *textiele goederen* vertoont de prijs van *Calico's, ruwe supers* en *Gebbl. shirtings* sinds Maart een geringe stijging. Het indexcijfer van *Calico's* steeg met 9 pCt. van 130 op 142, dat van *ruwe supers* met 12 pCt. van 166 tot 187 in Mei, in Juni daalde het op 185.

Het indexcijfer van de groep is gedurende de laatste vier maanden 172, 173, 174, 174.

Het prijsniveau van de groep *levensmiddelen* vertoont sinds Januari jl. een daling, de indexcijfers voor de laatste 6 maanden zijn 151, 151, 149, 148, 148, 147.

De *metalen* en *chemicaliën* blijven op hetzelfde niveau van 1926 staan.

Van de vijf invoergroepen is alleen het algemeene indexcijfer van de groep *diversen* aanzienlijk gestegen sinds Mei 1926. Door de verhooging van de invoerrechten op *sigarettenpapier* steeg het indexcijfer van dit artikel in Juni 1926 met 241 punten of 157 pCt. en het algemeene indexcijfer van 157 tot 176, op welke hoogte het ongeveer is blijven staan. Januari/Juni 1927 geven 173, 175, 175, 175, 175, 174.

Uitvoer. Het gemiddelde prijsverloop van de 20 *uitvoerartikelen* wordt weergegeven door het algemeene indexcijfer van deze groep, dat in de eerste vier maanden van het jaar een daling vertoonde van 136 in Januari tot 128 in April, in Mei en Juni weer tot 131 en 132 is gestegen. De daling in de eerste maanden van het jaar was in hoofdzaak een gevolg van het terugloopen der *suiker- en maisprijzen*. Op de suikermarkt is nog geen verandering ingetreden, de suikerprijzen bleven dalen, zulks in verband met

de omstandigheid, dat door de financieele moeilijkheden in Japan en het uitblijven van vraag van Chineesche zijde, de Javasuiker in hoofdzaak op de Britsch-Indische en Europeesche markten is aangewezen. Het indexcijfer van superieure hoofdsuiker is sinds Januari gedaald met 27 pCt. van 178 op 131 en dat van hoofdsuiker No. 16 en hooger met 27 pCt. van 154 op 111.

Hoewel de suikerprijzen in den aanvang van het jaar hooger stonden dan in de overeenkomstige maanden van 1926, thans zijn zij er beneden gedaald. Het laagste punt bereikte superieur in Augustus 1926 met het indexcijfer 134 en hoofdsuiker No. 16 e.h. in Juli met het indexcijfer 118.

Ten gevolge van den grooten aanvoer van maïs daalden de prijzen van dit product van 220 in Januari op 130 in Maart dus met 40 pCt., om vervolgens in April weer met 24 pCt. te stijgen. In Mei is het indexcijfer weer met 6 pCt. gedaald tot 152 en ook Juni is hier op blijven staan.

De indexcijfers van *kapok* zakten in de eerste vier maanden van 195 op 173 of 11 pCt.; de 2 laatste maanden is een verbetering ingetreden zoodat het indexcijfer thans weer op 191 staat.

De gemiddelde prijzen van *thee* die sinds October 1926, met het indexcijfer 200, daalden, zoodat December het indexcijfer 185 en Januari jl. 162 gaf, vertoonden sindsdien eenige verbetering. In April jl. is het indexcijfer tot 171 gestegen, in Mei en Juni tot 185 en 187.

In de laatste twee maanden zijn de prijzen van *peper* sterk gestegen, het indexcijfer steeg van 199 in April op 231 in Mei en 255 in Juni.

De stijging van het algemeene prijsniveau in de laatste maand moet hieraan in hoofdzaak worden toegeschreven. Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metaal ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100	
1922.	208	166	172	170	175	181	129	170	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166	
October 1926.	178	156	150	154	175	164	133	158	
November "	177	151	151	153	175	163	135	157	
December "	175	152	149	151	173	162	136	156	
Januari 1927.	176	151	150	152	173	162	136	156	
Februari "	179	151	152	152	175	163	132	156	
Maart "	172	149	153	152	175	161	129	154	
April "	173	148	151	152	175	161	128	154	
Mei "	174	148	152	152	175	161	131	155	
Juni "	174	147	152	152	174	161	132	155	

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers voor artikelen van in- en uitheemsche oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

De kleinhandelsprijzen der *inheemsche* artikelen ondergaan geringe wijzigingen, zoodat het gemiddelde prijsverloop van deze serie op eenzelfde niveau is gebleven, nl. ongeveer 70 percent boven het niveau van 1913.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	158
Juli 1926 ..	167	146	157	154
Augustus "	167	148	157	155
September "	167	148	158	155
October "	170	145	158	155
November "	168	145	157	154
December "	171	147	159	157
Januari 1927 ..	168	145	158	155
Februari "	172	143	157	156
Maart "	169	143	156	154
April "	168	145	156	155
Mei "	166	149	158	156
Juni "	167	149	158	155
Juli "	167	149	158	156

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

In de afgelopen maanden geven de *rijstprijzen* de seizoensdaling te zien, ook de prijs van suiker is gedaald evenals in den groothandel.

Ook de *uitheemsche artikelen*, waarvan het gemiddelde prijsverloop op een belangrijk lager niveau staat dan dat van de inheemsche, hebben zich op eenzelfde hoogte gehandhaafd gedurende de laatste maanden.

Passerprijzen. De voorloopige cijfers over Juni jl. geven voor de landbouwgewassen een geringe stijging te zien, waarmede dus vermoedelijk de daling van de afgelopen maanden ten gevolge van de afkomende oogsten ten einde is.

De prijs van *klappers* vertoonde in de eerste maanden van dit jaar een stijging, de overige artikelen, w.o. eieren, vleesch, gedroogde visch en Javaansche suiker blijven stabiel.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN AUGUSTUS 1927.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen. f 9.586.875,— zijnde:

Nederland

Gemeente Amsterdam

f 8.750.000 4½% oblig.

à 98½% 1)..... f 8.596.875

Gem. Zwolle f 1.000.000

4½% obl. à 99%..... f 990.000

Bank- en Credietinstellingen..... „ 10.972.000,— zijnde:

België

Aandeelen

Banque de Bruxelles B.Fr.

50.000.000 aandeelen à

215%..... f 7.525.000

Duitschland

Goudpandbrieven

Bayerische Hypotheken-

und Wechsel-Bank

G.M. 3.000.000 6½% 0/0

hyp. goudpandbrieven à

95¾% 0/0..... f 1.723.500

Bayerische Vereinsbank

G.M. 3.000.000 6½% 0/0

hyp. goudpandbrieven à

95¾% 0/0..... f 1.723.500

Hypothekbanken..... „ 2.880.000,— zijnde:

Duitschland

Goudpandbrieven

Preussische Zentralstadt-

schaft G.M. 5.000.000 6½% 0/0

goudpandbrieven à 96% f 2.880.000

Industriele Ondernemingen..... „ 643.500,— zijnde:

Nederland

Obligatiën

Provinciaal en Gemeentel.

Utrechtsch Stroomleve-

ringsbedr. f 650.000 4½% 0/0

obl. à 99%..... f 643.500

Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa-

terl. Maatschappijen..... „ 3.581.250,— zijnde:

Duitschland

Obligatiën

Rheinisch-Westfälisches

Elektrizitätswerk A.G.

\$ 1.500.000 6% hyp.

goud-obl. à 95½%..... f 3.581.250

Mijnbouwondernemingen..... „ 14.134.375,— zijnde:

Duitschland

Obligatiën

Verein. Stahlwerke A.G.

\$ 4.750.000 6½% goud-

obl. à 98½%..... f 11.696.875

Verein. Stahlwerke A.G.

\$ 1.000.000 6½% goud-

obl. à 97½%..... f 2.437.500

Tabaksondernemingen..... „ 310.000,— zijnde:

Nederlandsch-Indië

Aandeelen

Holland Sumatra Tabak

Mij. f 200.000 aandeelen

à 155%..... f 310.000

Diversen	f	4.189.500,—
zijnde:		
<i>Dantzig</i>		
<i>Obligatiën</i>		
Havenbestuur v. Dantzig		
\$ 1.500.000 6½ % goud-		
obl. à 90 %	f	3.375.000
<i>Engeland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Selfridge Provinc. Stores		
£ 75.000 cert. v. aand.		
à 90½ %	f	814.500
Totaal....	f	46.297.500,—

Totaal der emissies in Januari....	f	35.079.000,—
Februari	"	48.089.825,—
Maart	"	44.212.687,50
April	"	30.640.692,50
Mei	"	73.681.545,—
Juni	"	65.618.045,—
Juli	"	45.078.750,—
Augustus	"	46.297.500,—
Algemeen Totaal. f		388.698.045,—

1) Deze leening diende geheel voor conversie.
 Bovendien werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag certificaten van aandelen zonder nom. waarde tegen den koers van \$ 9½ = ¾ per shares, een beperkt bedrag 7 % oblig. à 97½ % en op de volgende obligatieleningen:

	Gulden	Rente-voet	Emissie-koers
Hongaarsch Katholiek fonds voor den Eeredienst	1.420.000	7 %	97 %
R.K. Kerkbestuur der Parochie van den H. Jozef te Rotterdam.....	140.000	5 %	100 %
R.K. Kerkbestuur der Parochie van de H. Maria Magdalena te Lütgendortmund	180.000	7 %	100 %
Parochie van den H. Bartholomeus te Ahlen	300.000	7 %	99½ %
Congregatie der Zusters van Liefde van Namen	100.000	7 %	99½ %
Congregatie der Eerw. Zusters van den Allerheiligsten Verlosser (Neu-markt)	130.000	7 %	100 %
R.K. Kerkbestuur van de Parochie van den H. Jozef, Velsen Noord..	125.000	5 %	100 %
Katholiek Studiehuis te Freiburg..	350.000	6½ %	97 %

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.
 (In duizenden gulden).

	Aug. 1927		Aug. 1926	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	125.984		116.992	
Bijschrijvingen	1.231.945	365.544	985.641	380.828
wegens:				
a. Stortingen	525.879	89.165	420.374	78.681
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	705.945	246.375	565.267	302.146
2. van Ned. Bank.	121	29.972	a)	a)
c. And. onderwerpen		31		
Afschrijvingen	842.187	366.960	692.918	359.671
wegens:				
a. Chèques	202.445	73.478	180.042	57.484
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	614.344	246.375	486.834	302.146
2. van Ned. Bank.	899	46.773	a)	a)
c. And. onderwerpen	24.499	34	26.042	41
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		93.131		88.700
Bedrag der belegging 1)		69.186		71.883

1) Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, tezamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posteries en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.
 2) Sinds Juli 1926 overschrijvingen Ned. Bank afzonderlijk.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27)	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
(Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27)	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javasche Bank.... 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 6 10 Juni '27	slowakije . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 5 14 Apr. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6½ 24 Aug. '27
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Juni '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 3½ 4 Aug. '27	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	10 Sept.	5/10 Sept.	29 Aug./3 Sept.	22/27 Aug.	6/11 Sept.	7/12 Sept.	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	3½-9/16	3½-5/8	3½-1/2	3½-1/2	2½-1/2	3½-15/16	3½-9/16
Prolong.	3¾	3½-4	3¾-4	3¾-4	2¾-3	3½	2¾-3¾
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	3-1/2	3-4/4	3-4/4	2-3/4	3-4/4	2½-3¾	1¾-2
Partic. disc.	4½-16	4½-16	4½-16	4½-16-3/8	4½-16-1/2	3¾-7/8	2¼-3¼
<i>Berlijn</i>							
Daggeld ..	4½-6	4½-8	4¾-9	4¼-6	4½-6¾	7-9	—
Partic. disc.							
1 30-55 d... 5½	5½	5½	5½-6	5¾-7/8	4¾-5	7½-3/8	—
56-90 d... 5½	5½	5½	5½	5¾-7/8	4¾	7-1/4	2½-1/2
<i>Waren-</i>							
<i>wechsel.</i>	6½	6-1/4	6½-6¾	6-3/8	5¼-1/2	8½-9	—
<i>New York</i>							
Call money	4-1/4	3½-4¼	3½-3/4	3½-3/4	5-1/4	4-5¼	1¾-2½
Partic. disc.	3¼	3¼	3¼	3¼	4	3½-3/4	—

1) Call money-koers van 9 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
6 Sept. 1927	2.49 9/16	12.12 1/8	59.35	9.78	34.74 1/2	100
7 " 1927	2.49 9/16	12.13	59.35 1/2	9.78	34.74 1/2	100
8 " 1927	2.49 9/16	12.13 1/8	59.36 1/2	9.78 1/2	34.74	100
9 " 1927	2.49 1/2	12.13 1/8	59.36	9.78 1/2	34.75 1/2	100
10 " 1927	—	12.13 3/8	59.35	9.78 1/2	34.75 1/2	100
12 " 1927	2.49 9/16	12.13 1/8	59.34 1/2	9.78 1/2	34.75	100
Laagsted. w. 1)	2.49 1/2	12.12 1/8	59.33	9.77 1/2	34.73	99 1/2 %
Hoogste d. w. 1)	2.49 3/4	12.13 3/8	59.37	9.79	34.76	100 1/2 %
5 Sept. 1927	2.49 9/16	12.13	59.35 1/2	9.78 1/2	34.74 1/2	100
29 Aug. 1927	2.49 9/16	12.13 7/8	59.41	9.78 1/2	34.75	100
Muntpariteit	2.48 1/2	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaaen **)	Madrid **)
6 Sept. 1927	48.12	35.20	7.40	1.55	13.53 1/2	42.16
7 " 1927	48.12 1/2	35.20	7.40	1.55	13.56	42.15
8 " 1927	48.12 1/2	35.20	7.40	1.55	13.55 1/2	42.09
9 " 1927	48.13	35.20	7.40	1.53	13.56 1/2	42.08
10 " 1927	48.13	35.17 1/2	7.40	1.52 1/2	—	—
12 " 1927	48.14	35.20	7.40	1.52 1/2	13.57	42.17 1/2
Laagsted. w. 1)	48.09	35.15	7.39	1.50	13.52	42.05
Hoogste d. w. 1)	48.15	35.25	7.41	1.57 1/2	13.59	42.20
5 Sept. 1927	48.12 1/2	35.20	7.40	1.55	13.53	42.10
29 Aug. 1927	48.14	35.17 1/2	7.40	1.50	13.50 1/2	42.01 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	a)	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
6 Sept. 1927	67.—	66.80	65.47 1/2	6.29	106 1/2	2.49 1/2
7 " 1927	67.—	66.80	65.72 1/2	6.29	106 1/2	2.49 1/2
8 " 1927	67.02 1/2	66.80	65.85	6.29	106 1/2	2.49 1/2
9 " 1927	67.05	66.80	65.72 1/2	6.29	106 1/2	2.49 1/2
10 " 1927	67.05	66.80	65.75	6.29	106 1/2	2.49 1/2
12 " 1927	67.07 1/2	66.80	65.95	6.29	106 1/2	2.49 1/2
Laagsted. w. 1)	66.95	66.75	65.30	6.28	106 1/2	2.49 1/2
Hoogste d. w. 1)	67.08	66.85	66.—	6.31	106 1/2	2.49 1/2
5 Sept. 1927	67.02 1/2	66.82 1/2	65.40	6.29	106 1/2	2.49 1/2
29 Aug. 1927	67.02 1/2	66.83 1/2	64.85	6.30	106 1/2	2.49 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	64.67	6.26 1/2	105 1/2	2.48 1/2

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
6 Sept. 1927	4,86 ¹ / ₁₆	3,92	23,78 ¹ / ₂	40,07
7 " 1927	4,86 ¹ / ₈	3,92	23,78 ¹ / ₂	40,07
8 " 1927	4,86 ¹ / ₈	3,92 ¹ / ₈	23,79	40,68
9 " 1927	4,86 ³ / ₁₆	3,92 ¹ / ₈	23,79	40,07 ¹ / ₂
10 " 1927	4,86 ³ / ₁₆	3,92 ¹ / ₈	23,78 ¹ / ₂	40,07 ¹ / ₂
12 " 1927	4,86 ³ / ₁₆	3,92 ¹ / ₈	23,78 ¹ / ₂	40,07 ¹ / ₂
13 Sept. 1926	4,85 ⁹ / ₁₆	2,86	23,81 ¹ / ₂	40,10
Muntpariteit...	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₈

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	27 Aug. 1927	3 Sept. 1927	5/10 Sept. 1927 Laagste	10 Sept. 1927 Hoogste
Alexandrië	Piaat. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	371 ¹ / ₂	366 ¹ / ₂	364	369
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂
Budapest	Pen. p. \$	27.79	27.79	27.76	27.82
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	48
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ¹ / ₈	1/5 ¹ / ₈	1/5 ¹ / ₈	1/5 ¹ / ₈
Constantin	Piaat. p. £	967 ¹ / ₂	960	950	970
Hongkong	Sh. p. \$	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₁₆
Kobe	Sh. p. yen	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂
Lissabon ¹⁾	d. per Esc.	27 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₈	2 ¹ / ₈	27 ¹ / ₁₆
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo ¹⁾	d. per \$	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂
Montreal ¹⁾	\$ p. £	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₂	4.86 ¹ / ₂
R.d. Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	527 ¹ / ₃₂	565 ¹ / ₆₄	527 ¹ / ₃₂	57 ¹ / ₈
Shanghai	Sh. p. tael	2/5 ¹ / ₈	2/5 ¹ / ₈	2/5 ¹ / ₈	2/6 ¹ / ₈
Singapore	id. p. \$	2/3 ¹ / ₂	2/3 ¹ / ₂	2/3 ¹ / ₂	2/3 ¹ / ₂
Valparaiso ¹⁾	\$ p. £	39.81	39.80	39.75	39.80
Warschau	Zl. p. £	43 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	43	44

¹⁾ Telegrafisch transfert. ²⁾ 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS²⁾

Londen ¹⁾ (N.York ²⁾)		Londen	
5 Sept. 1927..	25 ¹ / ₈	5 Sept. 1927....	84/11 ¹ / ₂
6 " 1927..	25 ¹ / ₁₆	6 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
7 " 1927..	25 ¹ / ₈	7 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
8 " 1927..	25 ¹ / ₂	8 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
9 " 1927..	25 ¹ / ₁₆	9 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
10 " 1927..	25 ¹ / ₂	10 " 1927....	84/11 ¹ / ₂
11 Sept. 1926..	28 ¹ / ₁₆	11 Sept. 1926....	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	20 Juli 1914....	84/11

¹⁾ in pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. ³⁾ in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	30 Aug. 1927	7 Sept. 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	38.327,64	129.418,43
Voorschotten op ultimo Juli 1927 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomenbelasting.....	18.366.718,29	18.366.718,29
Voorschotten aan de koloniën.....	13.293.736,49	12.991.577,89
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	6.900.000,—	4.000.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	18.683.819,57	16.796.331,78
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. ²⁾	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven ³⁾	3.125.348,03	3.125.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 10.735.616,82	f 9.283.715,89
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	58.720.000,—	58.720.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	17.270.000,—	17.270.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	—	—
Zilverbons in omloop.....	11.969.078,—	12.128.679,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten ²⁾ ..	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds ³⁾ ..	2.574.021,08	3.271.633,01
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ²⁾ ..	39.595.388,41	33.254.873,98
Id. aan andere Staatsbedrijven ³⁾	1.080.000,—	1.080.000,—
Id. aan diverse instellingen ³⁾	5.294.773,86	5.340.346,28

¹⁾ Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

²⁾ In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	3 Sept. 1927	10 Sept. 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	f 3.558.000,—	f 3.494.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	3.914.000,—	2.822.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop.....	400.000,—	400.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	29.717.000,—	29.579.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	2.432.000,—	2.432.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	1.393.000,—	1.379.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 12 September 1927.

Activa.	
Binnel. Wis.	Hfdbk. f 107.785.583,26
sels, Prom.,	Bijbnk. " 17.933.854,86
enz. in disc.	Ag.sch. " 14.953.862,27
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	f 140.673.300,39
Idem eigen portef.	f 131.828.563,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—
Beleeningen	131.828.563,—
incl. vrsch.	Hfdbk. f 50.913.380,46
in rek.-crt.	Bijbnk. " 8.366.978,60
op onderp.	Ag.sch. " 72.118.689,98
	f 131.399.049,04
Op Effecten.....	f 123.898.849,04
Op Goederen en Spec.	7.500.200,—
	131.399.049,04
Voorschotten a. h. Rijk.....	698.502,03
Munt en Muntmateriaal	
Munt, Goud.....	f 67.933.905,—
Muntmat., Goud	318.274.399,36
	f 386.208.304,36
Munt, Zilver, enz.	27.404.875,34
Muntmat., Zilver	—
	413.613.179,70
Belegging ¹ / ₅ kapitaal, reserves en pensioenfonds.....	23.644.238,52
Gebouwen en Meub. der Bank.....	5.000.000,—
Diverse rekeningen.....	34.647.513,66
	f 881.504.346,34
Passiva.	
Kapitaal.....	f 20.000.000,—
Reservefonds.....	7.027.840,39
Bijzondere reserve.....	8.000.000,—
Pensioenfonds.....	4.710.419,49
Bankbiljetten in omloop.....	805.632.155,—
Bankassigtiën in omloop.....	241.230,38
Rek.-Cour. { Het Rijk f —	
saldo's: { Anderen " 28.215.435,80	28.215.435,80
Diverse rekeningen.....	7.677.265,28
	f 881.504.346,34

Beschikbaar metaalsaldo.....	f 246.339.133,17
Op de basis van ¹ / ₅ metaaldekking....	79.521.368,83
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.231.695.665,—

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
12 Sept. '27	67.934	318.274	805.632	28.457	246.339	49
5 " '27	67.990	318.276	817.361	26.857	244.650	49
29 Aug. '27	68.006	318.276	802.977	22.358	249.146	50
22 " '27	68.057	318.276	788.180	47.970	247.182	50
15 " '27	68.061	318.276	794.696	44.237	246.428	50
8 " '27	68.053	318.276	804.356	40.625	245.011	48
13 Sept. '26	63.314	356.290	827.878	44.588	271.549	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
12 Sept. 1927	140.673	—	131.399	131.821	34.648
5 " 1927	138.585	—	134.180	131.728	31.856
29 Aug. 1927	134.119	—	131.812	131.651	31.275
22 " 1927	148.252	—	128.075	131.576	31.407
15 " 1927	153.323	—	126.657	128.974	33.201
8 " 1927	161.165	—	128.790	126.726	31.436
13 Sept. 1926	51.340	—	133.336	218.207	48.554
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van ¹/₅ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
6 Aug. 1927..	1.000	1.615	572	965	590
30 Juli 1927..	1.010	1.613	557	963	565
23 " 1927..	1.011	1.469	616	950	448
16 " 1927..	1.010	1.486	529	945	446
9 " 1927..	1.011	1.530	491	947	402
7 Aug. 1926..	1.069	1.591	716	888	388
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
10 Sept. 1927	202.800		326.800	68.900	123.660
3 " 1927	203.600		325.300	74.800	123.580
27 Aug. 1927	204.000		325.300	69.300	125.090
6 Aug. 1927	184.332	20.377	327.049	54.234	128.853
30 Juli 1927	184.674	21.301	326.241	57.015	129.845
23 " 1927	184.731	21.395	324.377	58.953	129.870
16 " 1927	181.824	21.998	322.130	62.796	127.284
11 Sept. 1926	199.021	30.171	334.234	55.044	151.785
12 Sept. 1925	132.313	43.390	325.048	61.657	98.973
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
10 Sept. 1927		171.500		***	51
3 " 1927		172.400		***	51
27 Aug. 1927		169.800		***	52
6 Aug. 1927	13.061	29.520	89.901	46.331	54
30 Juli 1927	14.091	30.585	86.153	48.976	54
23 " 1927	14.265	30.468	83.805	46.086	54
16 " 1927	14.521	27.941	82.461	47.767	54
11 Sept. 1926	12.235	24.224	83.164	43.686	59
12 Sept. 1925	17.752	29.008	102.290	53.870	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
7 Sept. 1927	151.880	137.026	297.921	56.250	248.403
31 Aug. 1927	151.240	137.449	295.900	56.250	246.273
24 " 1927	151.492	136.430	295.490	56.250	245.881
17 " 1927	151.949	136.887	297.017	56.250	247.438
10 " 1927	152.700	137.492	299.253	56.250	249.797
3 " 1927	152.269	138.342	300.885	56.250	252.169
8 Sept. 1926	155.393	140.303	290.650	56.250	239.912
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
7 Sept. '27	57.438	42.142	21.178	94.745	34.604	29 $\frac{1}{8}$
31 Aug. '27	58.447	41.639	22.149	93.200	33.541	29
24 " '27	55.422	48.140	17.424	102.737	34.812	29
17 " '27	49.957	51.588	17.794	100.458	34.862	29 $\frac{1}{2}$
10 " '27	47.442	49.160	11.790	101.641	34.958	30 $\frac{1}{8}$
3 " '27	52.077	44.741	9.522	102.840	33.677	30
8 Sept. '26	31.993	70.605	13.005	106.161	34.840	29 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
8 Sept. '27	5.546	1.864	343	53	1.325	7	1.680
1 " '27	5.546	1.864	343	57	1.968	6	1.618
25 Aug. '27	5.546	1.864	343	53	1.727	5	1.631
18 " '27	5.546	1.864	343	53	1.476	8	1.663
11 " '27	5.546	1.864	343	52	1.382	7	1.693
9 Sept. '26	5.549	1.864	339	79	5.061	17	2.236
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
8 Sept. '27	24.500	5.794	24.302	54.117	10.882	74
1 " '27	24.650	5.777	23.565	53.266	10.698	93
25 Aug. '27	25.050	5.775	23.965	52.672	12.445	79
18 " '27	25.350	5.774	23.677	52.925	11.976	147
11 " '27	25.550	5.768	23.960	53.282	12.068	185
9 Sept. '26	37.000	5.453	4.575	55.458	2.936	28
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij but-entl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Sept. 1927	1.852,6	66,5	157,2	2.498,5	27,4
31 Aug. 1927	1.852,7	66,5	157,3	2.861,6	67,1
23 " 1927	1.831,2	66,5	167,9	2.092,6	25,0
15 " 1927	1.831,2	66,5	168,6	2.193,9	46,4
7 " 1927	1.805,1	62,0	191,0	2.357,3	29,5
7 Sept. 1926	1.518,7	200,4	483,1	1.281,5	7,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Sept. 1927	92,3	510,5	3.800,0	685,6	380,1
31 Aug. 1927	92,3	479,5	3.934,7	723,8	375,3
23 " 1927	92,3	532,5	3.406,9	711,3	381,2
15 " 1927	92,3	505,4	3.592,5	597,0	394,4
7 " 1927	92,3	493,5	3.769,8	568,2	366,6
7 Sept. 1926	91,4	666,0	3.101,7	573,4	140,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Sept.; 31, 23, 15, 7 Aug. '27 7 Sept. '26, resp. 75; 35; 113; 46; 63; 185 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
8 Sept.	659	462	41	491	36	400	1.973	12	74
1 "	658	457	41	479	41	400	1.973	18	55
25 Aug.	658	445	41	471	38	400	1.926	18	79
18 "	658	445	41	465	42	400	1.929	15	77
11 "	655	449	41	472	38	400	1.947	6	74

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal-middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
24 Aug. '27	3.009,8	1.656,0	147,7	414,2	178,8
17 " '27	3.002,9	1.678,3	145,9	390,5	170,9
10 " '27	3.008,0	1.657,6	146,2	413,1	175,7
3 " '27	3.010,0	1.628,6	152,2	445,4	177,9
27 Juli '27	3.023,5	1.700,0	157,3	398,1	169,4
20 " '27	3.011,7	1.704,9	159,3	403,3	185,4
25 Aug. '26	2.840,6	1.498,1	137,3	570,6	254,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
24 Aug. '27	444,8	1.670,8	2.353,9	130,7	74,8	78,5
17 " '27	441,5	1.664,5	2.347,0	130,4	74,9	78,4
10 " '27	420,3	1.668,5	2.354,1	130,1	74,8	78,5
3 " '27	407,3	1.672,5	2.393,6	129,9	74,1	77,8
27 Juli '27	385,0	1.662,0	2.330,0	129,8	75,8	79,7
20 " '27	385,8	1.692,6	2.346,3	129,8	74,9	78,8
25 Aug. '26	321,2	1.692,6	2.258,0	123,5	71,9	75,4

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
17 Aug. '27	661	14.621	5.913	1.668	19.573	6.251
10 " '27	661	14.628	5.943	1.714	19.650	6.253
3 " '27	661	14.583	5.948	1.745	19.608	6.229
27 Juli '27	662	14.488	5.992	1.677	19.506	6.210
20 " '27	662	14.492	5.986	1.704	19.524	6.188
18 Aug. '26	697	14.065	5.620	1.643	18.694	5.706

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 September 1927.

De internationale fondsenmarkten hebben gedurende de achter ons liggende berichtperiode over het algemeen een opgewekt aspect gehad. Te Berlijn is dit pas tegen het einde van de berichtswaak tot uiting gekomen. Vóór dien tijd was de stemming doorgaans mat, doch geleidelijk is hierin een aanmerkelijke verbetering gekomen. Het is niet gemakkelijk de juiste factoren te noemen, waaraan deze wijziging in de beursstemming moet worden toegeschreven. In de eerste plaats kan de gang van zaken te Genève worden aangeduid; over het algemeen beschouwt men deze te Berlijn als van bevredigend aard. Vervolgens heeft de stand van de geldmarkt bijgedragen tot het ontstaan van grooter vertrouwen. Dit alles is gepaard gegaan met tal van geruchten, o.a. omtrent de uitbreiding van kapitaal door de I.G. Farbenindustrie. Hoewel door de directie van deze onderneming is tegengesproken, dat plannen dienaangaande worden overwogen, had men ter beurze toch het gevoel, dat „iets” verwacht moest worden. Juist het vage van deze verwachting heeft koopers in de markt gebracht, waarvan de gansche beurs den gunstigen invloed heeft ondervonden. Ten slotte heeft het bericht, dat de Deutsche Bank in New York een leening ad \$ 25.000.000 zou opnemen ten behoeve van kleinere industriële ondernemingen een bevruchtend invloed op de markt uitgeoefend, temeer, omdat het gerucht liep, dat ook andere bankinstellingen tot een dergelijke handelwijze zouden overgaan.

De markt te Londen heeft een bijzonder levendig verloop gehad. Niet ten aanzien van de beleggingsmarkt, want het regeeringsaanbod van een nieuwe conversieleening heeft eerder een drukkenden invloed uitgeoefend. Daarentegen was er niet voldoende materiaal ter markt om de vraag naar tal van industriële aandelen te bevredigen.

Ook te New York is de beurs vast geweest, terwijl ruime omzetten plaats hebben gevonden. In tegenstelling met Londen heeft te New York ook de beleggingsmarkt de vruchten hiervan kunnen plukken. Het aanbod van de regeering ad \$ 250 miljoen certificaten met een looptijd van zes maanden en van een even groot bedrag 3-jarige 3½ pCt. Notes heeft een goed onthaal gevonden. De verschillende aandelen werden grip uit de markt genomen, in verband met de ruime geldmarkt en met de verwachting van een uitbreiding van zaken in den aanstaanden herfst.

Ook te Parijs is een aanmerkelijke verandering ten gunste ingetreden. Bijna voortdurend is de fondsenmarkt hier opgewekt geweest, waartoe niet alleen het Fransche publiek, doch ook de arbitrage heeft bijgedragen. Vrijwel alle soorten aandelen werden tegen hogere prijzen uit de markt genomen, zoodat de stemming van de markt voortdurend vaster is geworden.

Ten onzen heeft de markt een vrij sterk verdeeld karakter gehad. De *beleggingsafdeeling* is bijzonder rustig geweest. Koersveranderingen van eenige betekenis hebben niet plaats gevonden en ook de omzetten waren van bescheiden aard. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¹¹/₁₆, 105½, 105⁹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¾, 100¼, 100¾; 4½ pCt. Ned. Indië 1926: 98⁵/₁₆, 98¼, 98⁵/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 f 100: 83, 82¾, 83¾; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105¹⁵/₁₆, 105¼, 105½.

Daarentegen heeft de afdeling voor *industriële fondsen* sterk de aandacht getrokken, wellicht in overeenstemming met de stemming te Londen voor dergelijke papieren. Vooral aandelen Jurgens en Zweedsche Lucifer Maatschappij konden een belangrijke koersstijging boeken. In den loop van de berichtswaak zijn ook kunstsijdesoorten op den voorgrond getreden, in overeenstemming zoowel met Berlijn als met Londen voor de desbetreffende fondsen. Aandelen Philips daarentegen waren eerder iets aangeboden. Gevraagd waren ook aandelen Heemaf, op berichten van een gunstigen gang van zaken. Centrale Suiker Mij.: 126¼, 125, 126; Heemaf: 105, 112, 108½, 109, 110½; Holl. Kunstsijde-Industrie: 118¼, 123¼, 124¾, 123¾; Jurgens: 193½, 197½, 208¼, 214¾, 209¾; Maekubee: 109¾, 114¾, 113¼, 114¾; Ned. Kunstsijdefabriek: 351½, 355, 369¾, 364¼, 369¾; Philips Gloeilampenfabriek: 474¼, 472, 470, 467¼; Zweedsche Lucifers Mij.: 324¾, 328, 337, 337½.

Tabaks aandelen waren opgewekt, zoowel voor Sumatra als voor Javasorten. De nadering van de najaarsinschrijvingen en de berichten omtrent den aanstaanden oogst hebben hier een stimulerende uitwerking gehad. Arendsburg: 678, 670, 674, 675; Besoeki Tabak: 530, 529, 540, 548; Deli Batavia: 540, 546½, 549½, 549; Deli Mij.: 477, 483¼, 484¼, 481; Ngoepit: 425, 427, 429, 432; Oostkust: 262¼, 265¼, 267¼, 264; Senembah: 479¼, 482¼, 488, 491.

Daarentegen bleek de *rubbermarkt* eenige neiging tot

reactie te vertoonen. Vermoedelijk heeft dit in verband gestaan met de verwachting van een nieuwe toeneming van de voorraden te Londen, welke in de achter ons liggende berichtswaak plaats heeft gevonden. Amsterdam Rubber: 300¼, 301¾, 299¼, 297; Deli Batavia Rubber: 244½; 249¼, 242¼; Hessa Rubber: 450½, 446, 449, 446; Indische Rubber: 337½, 335, 339, 337; Java Caoutchouc: 200¼, 206½, 204, 205; Majanglanden: 310, 314, 317; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 347, 339, 336, 335; R'dam Tapanoeli: 158, 160, 156¼, 154½; Serbadjadi: 302½, 304¼, 301¾; Sumatra Caoutchouc: 278, 277, 270¼, 267; Sumatra Rubber: 294, 296½, 290½, 291½; Vereenigde Ind. Cultuurond.: 199, 197¼, 194¼, 192½; Intercontinental Rubber: 120⁹/₁₆, 12¼, 12½.

Suikeraandelen hebben evenmin hun opwaartsche beweging weten voort te zetten. Na de krachtige koersverheffing van de vorige week hebben winstnemingen hun invloed doen gelden, zoodat het algemeene niveau iets lager is geworden. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 193, 190½, 188½, 189½; Handelsvereniging Amsterdam: 810¼, 807, 794¼, 800; Javasche Cultuur Mij.: 436, 431¼, 426, 423½, 431; Krian: 259, 260½, 256, 258½; Moormann: 460, 461, 458, 456; Ned. Ind. Suiker Unie: 322, 317½, 315½, 311, 315½; Pagottan: 331, 325, 320; Poerwordjo: 138¼, 135¼, 135¾; Sindanglaet: 478, 476, 477½; Tjepper: 820; Watoetoeis Poppoh: 935, 945, 925, 930.

Petroleum aandelen hebben wederom een gunstiger houding aangenomen, nadat bekend werd, dat de strijd tusschen de Koninklijke Petroleum Maatschappij en de Standard Oil groepen een milderen vorm had aangenomen en dat wellicht overeenstemming inzake de Russische olie verkregen zou kunnen worden. Eenig optimisme is hiervan het gevolg geweest, waarmede vrij groote koeporders voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij gepaard zijn gegaan. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 323¼, 331, 337¼, 335, 333¼; Kon. Ned. Petr. Mij.: 347, 355, 358, 356¾, 357; Perlak Petroleum: 73¼, 76½, 77¾; Peudawa: 14, 13¼; Marland Oil: 36¼, 36¼, 36¹/₁₆.

Scheepvaart aandelen waren nogal verdeeld. De berichten omtrent een hooger indexcijfer voor vrachten, in de achter ons liggende maand bereikt, hebben in hoofdzaak invloed uitgeoefend op de aandelen van de z.g. „Wilde vaart”. Voor het overige is een lichte achteruitgang op te merken geweest, met uitzondering van de aandelen in Indische lijnen. Holland Amerika Lijn: 90, 89, 87, 88¼; Java China Japan Lijn: 130½, 132, 133¾; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 105½, 104¼, 104¼; Ned. Scheepvaart Unie: 192¼, 194, 193¾, 193¼; Nievelt Goudriaan: 138, 134¾, 135¼, 138¼; Stoomvaart Mij. Nederland: 194, 195¼, 193.

Aandelen in *thee-ondernemingen* hebben de vooraanstaande plaats, welke zij korten tijd geleden hadden ingenomen, weer moeten afdaan, hetgeen gepaard is gegaan met niet onbelangrijke koersverliezen. Amsterdam Thee: 129¾, 125, 123¼, 124; Balapoelang: 442, 438, 432, 435; Goalpara: 638, 629, 610¼, 616½, 630; Pasir Kananga: 283¼, 278½, 272, 279½; Ringga Landbouw Mij.: 382, 375, 379; Sedep: 649, 638, 630, 639; Sindangarie: 274, 272, 268, 270; Telaga Patengan: 505, 500¼, 493, 494.

In *mijn aandelen* is slechts sporadisch iets omgegaan. Een uitzondering dient te worden gemaakt voor aandelen Boeton, welke een deel van het tevoren geleden verlies konden inhalen, hoewel de hoogst bereikte notering niet kon worden behouden. Alg. Exploratie Mij.: 61½, 62, 62½; Biliton 1e Rubriek: 950; Boeton Mijnbouw Mij.: 142, 143½, 149¼, 148, 148½; Müller & Co's Mijnbouw Mij.: 75¼, 77¼, 75¼, 76; Redjang Lebong: 150½, 152¼, 150; Singkep Tin Mij.: 480, 478, 486, 478.

De afdeling voor *bankaandelen* was vast, met uitzondering van aandelen in Indische credietondernemingen, hetgeen in verband moet worden gebracht met de minder gunstige stemming voor suikeraandelen. Amsterdamsche Bank: 180, 181, 180¼; Incasso Bank: 129¼, 129¾, 129¼; Koloniale Bank: 294¾, 291½, 286, 284¼, 288¼; Ned. Ind. Handelsbank: 191¼, 188, 187½, 190; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 184¹/₁₆, 181¼, 178, 181; R'damsche Bankvereniging: 92¾, 91¼, 92¼; Twentsche Bank: 145½, 145¼, 145.

De *Amerikaansche* markt was zeer opgewekt, waarbij de meeste koersen een omvangrijke verbetering hebben kunnen behalen. Anaconda Copper: 94, 93¼, 93½; Studebaker: 54, 55½ (ex div.), 58½, 62; United States Steel Corp.: 148½, 151¼, 155¼, 157¾; Atchison Topeca: 195 (ex div.), 193; Baltimore Ohio: 123 (ex div.), 124½, 123¾; Erie: 61¾, 60¾; Missouri Kansas Texas: 47½, 48¾, 46¾, 47½; St. Louis en San Francisco: 115½, 116¾; Union Pacific: 189, 192¾, 190, 190¾; Wabash Railway: 68⁹/₁₆, 70²⁰/₃₂, 72¹/₁₆, 69¾, 70¹¹/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 13 September 1927.

Tarwe: De oogstberichten zijn in de afgelopen week, wat Noord-Amerika betreft, zeker niet minder gunstig geweest dan in de voorafgaande week. De hoofdzaak is wel dat de gevreesde vorst in Canada is uitgebleven, dat men daar algemeen bezig is met oogsten en dat de berichten over de opbrengst zeer gunstig luiden. Een groote Canadeesche tarweoogst is nu practisch verzekerd, de officieele raming luidt niet minder dan 453 miljoen bu. De gunstige weerberichten hebben eveneens betrekking op het Noord-Westen der Vereenigde Staten, zoodat de oogst van zomertarwe in dat land eveneens zeer groot belooft te worden. Het oogstbericht van Washington van 9 September geeft reeds een vermeerdering aan van 10 miljoen bushels, vergeleken met 1 Augustus, terwijl meestal de schatting in de maand Augustus terugloopt. Dit oogstbericht geeft den toestand op 1 September en men is geneigd te gelooven dat de gunstige weersomstandigheden sedert dien de opbrengst nog grooter zullen doen worden. Het is dan ook geen wonder dat de markten over het algemeen flauw geweest zijn. Toch zijn de prijsverschillen bij een week geleden nog niet zoo groot, wat voornamelijk daaraan toe te schrijven is, dat de markt reeds tevoren een niet onbelangrijke daling had ondergaan. Zoowel Chicago als Winnepeg toonen verlagingen van ca. 3 pCt.

In Europa heeft het weer nu niet veel invloed meer, aangezien de oogsten wel binnen zullen zijn. Ofschoon in het algemeen wel bericht wordt dat er veel tarwe in goeden toestand gedorscht wordt, geven tot nog toe de aanvoeren geen fraaie kwaliteit te zien. De importbehoefte van Europa zullen dus niet klein zijn tenminste niet wat Engeland, Duitschland, ons land en Scandinavië betreft. In Frankrijk geeft een officieel rapport aan dat de opbrengst van den oogst ca. 1 miljoen tons grooter zal zijn dan verleden jaar, zoodat er zooveel minder tarwe zal moeten worden geïmporteerd. In verband hiermede is het invoerrecht op tarwe in dat land aanmerkelijk verhoogd, waarschijnlijk omdat anders de schatkist te veel tekort zou komen. Dit heeft natuurlijk ook de stemming op de tarwemarkt gedrukt en het aantal zaken dat tot stand is gekomen, is abnormaal klein geweest. Het is mogelijk dat de Canadeesche wheatpool onderschands belangrijke verkopen heeft gedaan aan de Engelsche fabrikanten, maar waarschijnlijk is dit niet. Houders van stoomende ladingen tarwe zijn niet in een benijdenswaardige positie, aangezien er bijna niet geboden wordt. Dientengevolge moesten vooral de prijzen van Australische tarwe het ontgelden. Van andere soorten zijn de prijzen wel lager, maar in verhouding niet zooveel. De verschepingen van tarwe waren tamelijk ruim en de stoomende hoeveelheid is nog steeds aanzienlijk grooter dan een jaar geleden.

Over het algemeen zijn ook de weerberichten van het Zuidelijk Halfrond gunstig. In Australië, waar men vooral

in Nieuw-Zuid-Wales sterk naar regen verlangde, is deze regen gevallen. In Argentinië zou men misschien nog wat meer regen kunnen gebruiken, doch van droogte kan men toch evenmin spreken en in het algemeen staat de oogst er goed voor. De vooruitzichten zijn toch wel alles bijeen genomen, dat de exportlanden veel meer tarwe beschikbaar zullen hebben dan de importlanden noodig hebben.

Rogge: Dit artikel heeft in het algemeen den loop der tarweprijzen gevolgd, maar op 9 dezer werd de stemming te Berlijn plotseling zeer willig, voornamelijk in verband met de teleurstellende kwaliteit der eigen oogsten. Dientengevolge gingen ook de Noord-Amerikaansche markten weder op, maar daarna ging bijna het geheele avans verloren, doch per saldo is de prijs niet veel veranderd vergeleken bij een week terug. Onder invloed van de algemeene flauwe stemming in de diverse graanmarkten, is natuurlijk ook de kooplust voor dit artikel er niet op verbeterd.

Maïs: De maïsmarkten zetten hun flauwe stemming van de vorige week onveranderd voort. De hoofdoorzaken hiervan waren ten eerste de wederom zeer groote verschepingen van Argentinië, die het recordcijfer naderden en ten tweede de zooveel gunstiger berichten uit Noord-Amerika, waardoor die markt een aanzienlijke daling onderging. Het officieele oogstbericht geeft weliswaar een lageren stand voor maïs aan dan een maand geleden, maar de schatting van de opbrengst is toch grooter, terwijl over het algemeen de particuliere ramingen nog hogere cijfers aangeven, zoodat waarschijnlijk de oogst niet zooveel kleiner zal zijn dan die van een jaar geleden. In verband hiermede is het prijsniveau te Chicago te hoog en het is dan ook niet te verwonderen dat gedurende de laatste week de prijzen ca. 7 pCt. zijn teruggelopen. De hoeveelheden Argentijnsche maïs die naar Noord-Amerika verscheept worden, zijn nog steeds van geen groote betekenis in vergelijking tot het totaal der verschepingen van dat land en nu de prijzen in Chicago terugloopen, zullen ze waarschijnlijk nog verder afnemen. Toch werden er wederom eenige booten van La Plata naar Canada bevracht, wat waarschijnlijk ten gevolge is van nieuwe zaken in maïs.

De stemming in Argentinië is over het algemeen flauw geweest, vooral de laatste dagen. Het is begrijpelijk dat de kooplust hierdoor niet verbeterd is. Zij die geloofd hebben dat Argentinië zooveel van haar oogst verscheept heeft, dat men zeer spoedig belangrijk kleinere verschepingen moet tegemoet zien, beginnen aan hun inzicht te twifelen. Het blijkt bovendien moeilijk in de meeste markten om de aanvoeren te absorbeeren en de prijzen van loco maïs zijn bijna overal gedrukt. Ofschoon ten onzent de aanvoeren aanmerkelijk minder waren dan gedurende den laatsten tijd, heeft dit geen verbetering van den toestand met zich gebracht, integendeel de prijzen zijn minstens evenveel verlaagd als de vorderingen van de afladers.

Ofschoon de berichten van Roemenie over het algemeen niet gunstiger zijn, zijn er toch offertes van dat land, meer

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnzaad Oct.
10 Spt. '27	130 $\frac{1}{8}$	99 $\frac{1}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	12,05	7,30	15,95
3 ,, '27	133 $\frac{1}{8}$	104 $\frac{1}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	12,20 ¹⁾	7,20 ¹⁾	15,30 ¹⁾
10 Spt. '26	131 $\frac{1}{8}$	79 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{8}$	12,20	6,45	16,25
10 Spt. '25	150 $\frac{1}{8}$	96 $\frac{1}{8}$	38 $\frac{1}{8}$	12,90	9,05	20,70
10 Spt. '24	122 $\frac{1}{8}$	119	47 $\frac{1}{8}$	14,70	10,40	22,65
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{8}$	9,40	5,38	13,70

1) per September.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	12 Sept. 1927	5 Sept. 1927	13 Sept. 1926
Tarwe (Hardwinter II) ..1	14,60	14,90	14,95
Rogge (No. 2 Western) ..1	12,—	11,80	11,95
Maïs (La Plata)2	179,—	181,—	169,—
Gerst (48 lbs. malting) ..2	230,—	236,—	204,—
Haver (Canada 3)1	13,—	13,25	10,30
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..1	12,55	12,60	11,90
Lijnzaad (La Plata)3	373,—	365,—	360,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4/10 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	4/10 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	77.575	1.443.742	1.133.600	—	39.252	10.341	1.482.994	1.143.941
Rogge.....	4.537	264.234	189.231	—	493	1.411	264.727	190.642
Boekweit.....	940	14.437	15.866	—	67	1.060	14.504	16.926
Maïs.....	17.559	997.584	615.493	7.893	160.218	75.323	1.157.802	690.816
Gerst.....	18.014	300.845	252.919	550	7.379	7.165	308.224	260.084
Haver.....	3.837	153.586	153.141	—	2.728	2.165	156.314	155.306
Lijnzaad.....	2.938	171.677	174.464	—	163.847	159.482	335.524	333.946
Lijnkoek.....	2.235	131.802	179.517	—	—	—	131.802	179.517
Tarwemeel.....	20	73.137	61.174	—	25.289	12.204	98.426	73.378
Andere meelsoorten....	105	7.822	10.537	—	—	—	7.822	10.537

in het bijzonder van Besarabische maïs. Onder invloed van de algemeene flauwe stemming hebben die evenwel geen aanleiding tot zaken gegeven. Evenmin ging er iets om in Zuid-Afrikaansche maïs, aangezien de prijzen van dit artikel niet in verhouding verlaagd werden.

Gerst: De gerstmarkt is op het oogenblik in een zeer ongunstigen toestand. Wegens gebrek aan loco goed werden steeds zeer hoge prijzen voor spoedige levering betaald. Er is in den laatsten tijd evenwel teveel gerst afgeladen, om deze premie te kunnen handhaven. In hoofdzaak kwamen deze groote hoeveelheden van den Donau en ofschoon het niet waarschijnlijk is, dat de Donaulanden zullen kunnen voortgaan op een dergelijke schaal gerst te vullen, is het toch niet aan te nemen, dat er daarna wederom een periode van schaarschte ontstaat, aangezien Noord-Amerika langzaam aan met het verschepen van zijn nieuwen oogst begint. De vraag voor dit artikel is in verhouding tot het aanbod over het algemeen zeer onvoldoende en dientengevolge moesten er voor stoomende partijen Donaugerst aanzienlijk lagere prijzen worden aangenomen dan men in het exportland vraagt. De Amerikaansche prijzen werden ook bijna regelmatig verlaagd, wat een allesbehalve stimulerenden invloed op de vraag ten gevolge had. Bovendien is gerst het artikel, dat in Europa het minst van den regen geleden heeft. Duitsland zal evenwel toch groote hoeveelheden gerst moeten importeeren en het is te verwachten, dat binnen niet al te langen tijd de prijzen der import- en exportlanden zich zullen aangepast hebben en dat er een grotere omzet tot stand zal kunnen komen.

Haver: Ook haver werd meegesleept door de algemeene flauwe stemming op de graanmarkten. In Noord-Amerika zijn per saldo de markten niet lager dan een week geleden; in Chicago zijn ze zelfs nog wat hooger. Ook de meeste andere landen boden niet zeer dringend haver aan, alleen toonde Argentinië meer neiging Januari/Februari, dus afloading van den nieuwen oogst te verkoopen.

SUIKER.

Gedurende de eerste helft der afgelopen week was de stemming op de verschillende suikermarkten vast; daarna trad eenige reactie in en liepen noteeringen ietwat terug.

Voor al in A m e r i k a liepen de prijzen aanvankelijk sterk op en men hechte aldaar blijkbaar veel waarde aan onderhandelingen in Cuba betreffende de restrictie van den oogst 1927/28, welke gebaseerd zou zijn op de wereldsuikerproductie. Zelfs schijnt men pogingen te willen aanwenden om tot een overeenkomst te geraken met vijf der grootste suikerproducerende landen, teneinde een controle op de wereldsuikerproductie te kunnen uitoefenen. De Cubaansche President heeft echter betreffende het cijfer der restrictie nog geen definitief besluit genomen.

In N e w - Y o r k was de prijsloop der noteeringen als volgt:

	Sp. C.	Sept.	Oct.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.77	2.92	2.93	3.03	3.—	2.91
Opening verslagweek	4.77	2.98	2.99	3.08	3.07	2.97
Hoogstepuntverslagweek	4.83	3.02	3.03	3.08	3.07	2.98
Slot verslagweek	4.83	—	—	3.05	3.02	2.90

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 41.000 tons, de versmeltingen 62.000 tons tegen 51.000 tons verleden jaar en de voorraden 204.000 tons tegen 247.000 tons.

Ruwe suiker ging in groote kwantiteiten om tot 3 d.c. en 3 1/16 d.c. c. & fr. New York, waarna verkoopers 3 1/2 d.c. vroegen. Toen werd de markt kalmer.

De laatste C u b a -statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie 6 Sept.	4.508.620	4.884.658	5.120.284
Weekontv. afscheephavens ..	35.389	50.637	33.214
Totaal sedert 1 Jan.—3 Sept.	3.763.140	4.150.989	4.616.093
Weekexport.....	73.883	113.378	82.980
Totale export sedert 1/1-3/9..	2.997.467	3.278.316	3.482.970
Voorraad afscheephavens ...	783.717	872.675	772.943
Voorraad Binnenland	631.436	636.151	405.675

In E n g e l a n d sloot de markt ook op lagere prijzen en waren de slotnoteeringen op de Londensche termijnmarkt:

Sept. 1927 ..	Sh. 15/7 1/2	Maart 1928 ..	Sh. 16/3 1/2
October " 15/1 1/2	Mei " 16,7 1/2
Dec. " 14/7 1/2		

Op J a v a hebben de V.I.S.P. hunne ultimo Juli taxatie van den 1927 oogst weer met 37.000 tons verhoogd en weigerden biedingen van f 16,50 voor Sup. op restantcondities, terwijl een partij No. 16 & hooger tot f 15,50 verkocht werd.

In de tweede hand brokkelden prijzen f 1/8 à f 1/4 af.

De afscheppingen van Java gedurende Augustus bedroegen 247.000 tons.

H i e r t e l a n d e bleef de markt de afgelopen week kalm gestemd en ondergingen noteeringen slechts weinig verandering. De slotnoteeringen waren als volgt: Sept. f 18 1/2; Dec. f 18 1/4; Maart f 18 1/2 en Mei f 18 1/4, alles verkoopers. De omzet bedroeg 4600 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Sept./Oct.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Sept./Oct.	Cuba's 96° c.i.f. Sept.	
12 Sept. '27	kristalsuiker basis 99° f 18 1/16	Sh. 33/6	Sh. 14/-	Sh. 14/4 1/2	\$ cts. 4,76
5 " '27	" 18 1/2	34/-	14/-	14/4 1/2	1)
12 Sept. '26	" 17 3/8	33/9	15/1 1/2	12/7 1/2	4,43
12 Sept. '25	" 18 1/8	34/3	13/9	11/9	4,27
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 13/32 basis 99° f 14 13/32 1)	18/-	—	—	3,26

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

1) Geen notering.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	9 Sept. 1927	2 Sept. 1927	26 Aug. 1927	9 Sept. 1926	9 Sept. 1925
New York voor Middling ...	23,60 c	22,70 c	21,95 c	18,60 c	23,55 c
New Orleans voor Middling	22,17 c	22,15 c	21,30 c	17,56 c	22,85 c
Liverpool voor Middling ...	12,67 d	12,34 d	11,15 d	10,26 d	12,58 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 2 Sept. '27	Overeenkomstige periode	
		1926	1925
Ontvangsten Gulf-Havens.	622	727	584
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	54	72	64
„ „ 't Vasteland etc.	322	336	300
„ „ Japan.....	41	32	19

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	2 Sept. '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	1077	596	353
Binnenland	337	487	349
New York	209	50	40
New Orleans	210	115	100
Liverpool	763	415	186

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 7 September 1927.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft in de afgelopen week veel activiteit getoond en is nog steeds uiterst gevoelig voor de steeds wisselende weer- en oogstberichten. Privé-oogstramingen zijn eveneens ten deele oorzaak geweest van de plaats gehad hebbende prijsschommelingen; futures noteerden Vrijdag en ook gisteren een shilling, doch heeft dit cijfer zich niet lang kunnen handhaven. Volgens enkelen is het Bureau-Rapport, dat morgen gepubliceerd wordt, reeds in de huidige prijzen verdisconteerd en schijnt het wel, dat deze prijsfluctuaties zullen blijven voortduren, totdat ten slotte de definitieve cijfers over den oogst gepubliceerd worden. Ook Egyptische soorten zijn in prijs gestegen en een notering voor Liverpool spot F.G.F. Sakel van 20.70 op jl. Vrijdag hebben wij sinds midden November 1925 niet meer gezien. Ook voor loco-verkoopers te Liverpool was de vorige week meer belangstelling en bedroegen deze totaal 59.000 balen.

De Amerikaansche garenmarkt is kalm en prijzen zijn hooger in verband met de prijsstijging van het ruwe materiaal en schijnen er slechts kleine hoeveelheden voor prompte levering verkocht te worden. De korte herfstvacantie in enkele districten kan hiervan gedeeltelijk de oorzaak zijn, doch de voornaamste reden is wel het op handen zijnde Bureau-rapport, dat de markt overschaduwde en aan zaken vrijwel een einde heeft gemaakt. In verband met den afge-

meenen slechten toestand heeft de Federation van Master Spinners gisteren spinners van Amerikaansche garens geadviseerd de productie verder in te krimpen door 's Maandags en 's Zaterdag stop te zetten tot eind October. De ervaringen van Egyptische spinners zijn vrijwel gelijk aan die van Amerikaansche, hoewel hier en daar toch wel enkele flinke posten, zowel ring- als cop twist, verhandeld zijn.

In de doekmarkt is practisch geen verandering in den toestand gekomen. Prijzen zijn nog buitengewoon vast met neiging tot stijgen, hoewel over het algemeen de prijsbasis sedert de vorige week niet veel veranderd is. Van het Oosten, speciaal Indië, komen biedingen binnen, doch niemand schijnt op de huidige prijsbasis zaken te willen doen. Er gaat dan ook slechts zeer weinig om en de stemming in de markt is lusteloos. Wanneer slechts de Bureau-rapporten de markt een periode van ongestoorde rust konden geven, zou dit ongetwijfeld den handel gelegenheid geven zich te ontwikkelen en normale zaken spoedig terugkeeren.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen. 30 Aug. 6 Sept.
 31 Aug. 7 Sept. T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5 1/5
 F.G.F. Sakellaridis 19,70 20,40 T.T. op Hongkong 1/11 1/11
 G.F. No. 1 Oomra. 9,05 9,45 T.T. op Shanghai 2/5 2/5

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 September in duizenden balen.

	1927	1926	1925	1924	1923
Voorraad in Europa..	1.781	1.458	1.602	1.421	1.637
Stoomend {Brazilië ..	630	584	762	878	792
n. Europa {Oost-Indië.	101	137	62	46	20
	2.512	2.179	2.426	2.345	2.449
Voorraad Ver. Staten	825	832	859	991	771
Stoomend } naar } Ver.Staten }					
Brazilië ..	432	596	490	203	616
	3.769	3.607	3.775	3.539	3.836
Voorraad in Rio	222	293	261	307	810
" " Santos ..	977	1.005	1.184	1.418	1.189
" " Bahia ..	20	22	17	23	17
" " Victoria.	76	—	—	—	—
Totaal	*5.064	*4.927	*5.237	*5.287	*5.852
Op 1 Augustus.....	*4.842	*4.701	*5.214	*4.378	*5.550
Op 1 Juli	*4.720	*4.571	*5.085	*5.071	*5.340

	1 Juli 1924	4.592.000 balen
	1 Juli 1925	1.786.000 "
	1 Aug. 1925	1.298.000 "
	1 Sept. 1925	1.892.000 "
	1 Juli 1926	2.833.000 "
	1 Aug. 1926	3.098.000 "
	1 Sept. 1926	4.011.000 "
	1 Juli 1927	3.312.000 "
	1 Aug. 1927	5.289.000 "
	15 Aug. 1927	6.157.000 "

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo..

De markt verkeerde in de afgelopen week in iets betere stemming. De reden hiervan moet voornamelijk gezocht worden in de vaste houding van Brazilië, alwaar men alles in het werk tracht te stellen om de aldaar opgeslagen voorraden zoo hoog mogelijk van de hand te doen. De offerten voor prompte verscheping op aflading uit dat productie-land waren over het algemeen iets hooger. Veel zaken kwamen hierin echter niet tot stand, daar de afzet van loco nog steeds onbevredigend is. Ook Nederlandsch-Indië gaf van eene iets vastere stemming blijk en de noteringen voor prompte verscheping zijn ongeveer 1/2 à 1 ct. hooger.

Volgens een dezer dagen uit Brazilië ontvangen telegram bedroegen de voorraden, door het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie van Sao Paulo in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 Augustus 7.750.000 balen, hetgeen tegen 15 Augustus eene vermeerdering beteekent van 1.593.000 balen.

Aan de termijnmarkt ondergingen de noteringen eene verhooging van 1/2 à 5/8 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 78/- à 80/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 81/- à 82/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 60/6 à 61/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, September/October verscheping, 29 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, September/October verscheping, 37 1/2 ct.; alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-notering bleef onveranderd 49 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en werd voor Robusta gebracht van 45 op 44 ct.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
13 Sept.	39 1/2	38	37	36	37 1/2	36 1/2	35 1/2	34 1/2
6 "	39 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37 1/2	35 1/2	34 1/2	33 1/2
30 Aug.	39 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37 1/2	35 1/2	34 1/2	33 1/2
23 "	39 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	38	35 1/2	34 1/2	33 1/2

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
12 Sept.	\$ 12,45	\$ 11,97	\$ 11,74	\$ 11,57
2 "	" 12,30	" 11,65	" 11,38	" 11,22
29 Aug.	" 12,48	" 11,85	" 11,64	" 11,45
22 "	" 12,42	" 11,60	" 11,22	" 11,03

Rotterdam, 13 September 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
12 Sept. 1927	253.000	21.650	1.087.000	24.500	5 15/16
5 " 1927	249.000	21.525	1.077.000	24.500	5 15/16
29 Aug. 1927	259.000	21.800	1.030.000	24.500	5 15/16
13 Sept. 1926	326.000	22.550	1.004.000	24.700	7 21/32

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
10 Sept. 1927 ..	60.000	760.000	165.000	2.086.000
11 Sept. 1926 ..	94.000	986.000	131.000	1.625.000

¹⁾ In Reits.

THEE.

De theemarkt in de afgelopen week vertoonde eenige teekenen van reactie. Vast en hooger geopend voor de Britsch-Indische veiling, sloeg de stemming langzamerhand om, om bij het einde van de week, bij de Java-theeveiling vaak verlagingen te zien te geven van 1/4 tot 1/2 ct., vergeleken bij de vorige week. Misschien is deze veranderde stemming te wijten aan de officieele, eerst thans bekend geworden, oogstraming van de Noordel. Britsch-Indische oogst tot ulto. Augustus. Inplaats van een verdere vermindering in vergelijking met verleden jaar, een vermindering, die op ulto. Juli bijna 12 1/2 miljoen lbs. bedroeg, is er op eind Augustus nog slechts een achterstand van nog geen 8 miljoen lbs. t.o.v. 1926 tot hetzelfde tijdstip. De geruchten van een vermindering tot 17 miljoen lbs. op medio Augustus en tot ruim 20 miljoen lbs. op het eind, blijken dus ten eenen male onjuist te zijn.

In Amsterdam kwamen nog enkele opgehouden partijen ex vorige veiling tot afdoening.

Amsterdam, 12 September.

STEENKOLEN.

De toestand van de kolenindustrie in Engeland wordt als weinig rooskleurig geteekend. Blijkens het laatste verslag van de South Wales Conciliation Board Agreement zou er door de mijnen ongeveer 1/- op elke geleverde ton bijgelegd worden en in andere districten zal het wel niet veel beter zijn.

De productiekosten in het algemeen in Cardiff bedragen van 5/6 tot 6/- per ton meer dan in 1913 en het zal moeilijk wezen daarin spoedig wijziging te brengen. Er is weinig vraag. De prijzen vertoonen weinig verandering.

Het wordt niet onwaarschijnlijk geacht dat in Amerika in September a.s. ook in de anthracietdistricten moeilijkheden zullen ontstaan.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde f 10,25
 Durham Ongezeefde " 11,—
 Cardiff 2/3 large 1/3 smalls " 13,—

Schotsche Gezeefde	9,75
Yorkshire Gewassen Doubles	12,50
Westfaalsche Vefförder	13,40
Vetstukken	15,-
Smeenootjes	14,50
Gasvlamförder	13,40
Gietookes	16,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam 10,90.

Markt onzeker.

13 September 1927

IJZER.

De prijsverlaging voor Cleveland-ijzer heeft nog niet volledig de beoogde gevolgen gehad. De vraag van de binnenlandsche consumptie is eenigszins toegenomen, doch voor export worden slechts weinig zaken gedaan. Continentaal ijzer is nog vrij belangrijk goedkoper dan het Engelsche materiaal; bovendien zijn de prijzen f.o.b. Antwerpen sedert de vorige week iets flauwer geworden. De oorzaak hiervan is naast de prijsdaling in Engeland de onduidelijke toestand en de onzekerheid met betrekking tot het Fransch-Belgisch-Luxemburgsch gietijzer-ijzerkartel, dat zozals bekend is — zich tot nu toe uitsluitend met de prijzen inliet, doch waarvan de werkingsfeer ook tot de productie zou worden uitgebreid.

Noteering in de week van

	29 Ag./4 S. 1927	5/11 Sept. 1927	6/12 Sept. 1926
Ruwijzer:			
<i>f.o.b. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
• Cleveland Foundry no. 1	70/-	70/-	94/-
" " " " 3	67½	67½	91/6
" " " " 4	66½	66½	90/6
• Hematite East Coast mixed numbers	75/-	75/-	83/-
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P.L. no. 3	460,-	460,-	600,-
Semi-phosphoreuse	495,-	495,-	670,-
<i>ab Werk Rheinl. Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereihoëisen no. 1	88,-	88,-	88,-
" " " " 3	78,-	78,-	86,-
Hämatit	93.50	93.50	93.50
<i>f.o.b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3	60/-62/-	60/-61/-	71/-
Walsproducten:			
<i>f.o.b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	94-96	93-93/6	102/6
Plaatijzer 5 m.M.	121-122	121	113/6-115
	126	126	123-124
* 2½ sh. lager voor Schotland en export.			

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Standdaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
12 Sept. 1927	54.7/6	62.-/1	288.-/1	21.2/6	27.-/1
5 " 1927	54.15/-	62.2/6	289.12/6	21.17/6	27.12/6
29 Aug. 1927	55.2/6	62.2/6	289.12/6	22.15/-	27.17/6
22 " 1927	55.5/-	62.7/6	289.10/-	22.15/-	27.17/6
13 Sept. 1926	58.17/6	66.17/6	309.15/-	31.17/6	34.2/6
20 Juli 1914	61.-/6		145.15/-	19.-/1	21.10/-

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week kalm. De meeste vraag was naar September verscheping van ouden oogst. Volgens berichten zou de nieuwe oogst dit jaar laat zijn, en men verwacht dat niets beschikbaar zal zijn vóór 10/15 October. De vrachten zijn over het algemeen lager geworden. Van Montreal werd per September tot 15½ cents betaald per 100 lbs. naar Antwerpen of Rotterdam, optie Hamburg of Bremen 1 cent extra en naar Hamburg direct 16 cents. Sept./Oct. betaalde 15½ cents naar Antwerpen of Rotterdam, 16½ cents Hamburg/Bremen. Naar de Middellandsche Zee werd een boot gedaan tegen 18½ cents per September, terwijl naar Griekenland 4/1½ per qtr. is betaald. Van de Northern range en de Golf van Mexico ging niets om.

De vraag naar tonnage voor suiker van West-Indië was kalm en er zijn practisch geen definitieve orders aan de markt naar het Continent.

De North Pacific was de afgelopen week iets kalmer. In het begin der week toonden de vrachten eenige stijging en er werd een 6600 tonner bevracht van Portland/Puget Sound naar U.K./Continent per September tegen 34/- Booten van 7000 tons bedongen 35/- per Oct./Nov. en Dec. naar U.K./Continent.

De markt van de La Plata werd flauwer en de vrachten zijn 1/6 tot 2/- gezakt. De voornaamste oorzaak hiervan moet gezocht worden in het feit dat aan deze zijde slechts weinig graan verkocht wordt. In het begin der week werd 24/6 betaald van boven La Plata havens naar U.K./Continent voor tweede helft September belading, doch tegen het einde was de vracht niet hooger dan 22/6. Ook voor de latere posities zijn de vrachten lager geworden.

Ook de chilialpeter vrachtenmarkt was kalm. Voor volle ladingen is alleen vraag per eind October en later en een 6000 tonner werd bevracht per 20 Oct./20 Nov. tegen 29/6 naar Bordeaux/Hamburg range, optie Danzig 32/6. Voor Nov./Dec. wordt 29/- in uitzicht gesteld basis Bordeaux/Hamburg range met opties. Naar ruimte per lijnbooten is weinig vraag.

De markten van het Oosten waren over het algemeen kalm, doch de vrachten blijven vast en vertoonen zelfs eenige neiging tot stijgen tengevolge van het tekort aan beschikbare tonnage. Van Wladivostock is een flinke vraag naar tonnage met volle opties voor de lossing per Oct./Nov./Dec./Jan. doch bevrachters idee van 35/- naar Rotterdam/Hamburg en 36/3 naar Hull schijnt voor reeders niet aantrekkelijk te zijn. De vraag naar ruimte voor rijst van Saigon is weggevallen; een partij van 2000 tons werd geboekt naar Havre en/of Liverpool per begin October tegen de lage vracht van 25/. Ook Australië was kalm. Voor nieuwen oogst werd nog niet bevracht. Bevrachters idee is 43/9 terwijl de reeders aan 45/- blijven vasthouden. Van Bombay werd een 7100 tonner bevracht per Oct./Nov. naar U.K./Continent tegen 23/-. Van de Malabar kust werd een 6500 tonner gedaan naar U.K./Continent tegen 28/-, basis van twee naar twee havens, eind September belading. Zuid-Afrika was iets zwakker. Van Kaapstad/Durban range werden October en November booten gedaan naar U.K./Continent tegen 25/6. Een 4500 tonner werd bevracht van Kaapstad naar U.K./Continent tegen 24/6 per October. Mauritius was vast en een groote boot van 11.250 tons heeft per Oct./Nov. naar Londen en/of Liverpool 27/- één en 28/- beide havens bedongen.

De Donau was iets minder levendig en de vrachten zijn eenigszins teruggelopen. De laatste afsluiting is een 4500 tonner per einde September tegen 16/3 naar het Continent, optie Avonmouth 16/6. Van de Zwarte Zee werd een flink aantal booten gedaan en de bevrachters waren wederom genoodzaakt iets hogere vrachten te betalen, nl. 13/3 naar het Continent met opties.

De ertsbevrachting van de Middellandsche Zee was levendig doch de vrachten bleven onveranderd. Er werd o.m. betaald: La Goulette/Maryport 87/6, Rotterdam 5/-, Bona/Rotterdam 7/6, Melilla/Rotterdam 5/3, Almeria/Barrow 7/6 en Hornillo Bay/Rotterdam 5/4. Ook fosfaat was iets levendiger en van Sfax naar Antwerpen werd 7/- betaald, Pernis 7/6 en Amsterdam 7/10/6.

De uitgaande Engelsche kolenvrachtenmarkt was levendig en de vrachten zijn iets beter geworden. De meeste vraag is naar de Middellandsche Zee. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Lissabon 8/6, Algiers 8/6, Venetië 11/-, Alexandrië 11/3, Montreal 6/6, Buenos Aires 13/- en van de Oostkust: Gothenburg 6/-, Sundsvall 6/6, Bordeaux 4/10/6, Venetië 11/-.

RIJNVAART.

Week van 4 t/m. 10 September 1927.

De aanvoeren van erts waren matig, daarentegen die van hout tamelijk levendig.

Scheepsruimte voor erts was voldoende beschikbaar, voor den Bovenrijn schaarscher.

De vraag naar scheepsruimte voor erts bleef matig, doch nam in het laatst der week toe. Scheepsruimte voor den Bovenrijn hoofdzakelijk voor hout, bleef gezocht.

De ertsvracht bedroeg f0,55/65 per last. Naar den Bovenrijn betaalde men gemiddeld f1,30 à f1,40 per last.

Het sleeploon liep geleidelijk terug van 55 ct. tot 40 ct. tarief.

De waterstand bleef gunstig.

De algemeene toestand in de Ruhrhavens bleef onveranderd.